

TEMAS

MONTHLY

SAYI: 1
Ağustos 2025
Do Your Best
temagrup.com

Yeni Yatırım Teşvik Sistemi

01 Temmuz Ayında
Yaşanan Gelişmeler

02 7555 Sayılı Kanun ile
Getirilen Düzenlemeler

03 Önemli Yargı Kararı
ve Özelgeler



YENİDEN YAPILANDIRMA ÇERÇEVE ANLAŞMASI:
EKONOMİK DAYANIKLILIK İÇİN STRATEJİK BİR ARAÇ

YENİ ÖTV DEĞİŞİKLİĞİNİN ELEKTRİKLİ ARAÇ
VE SÜRDÜREBİLİRLİĞE ETKİSİ

ULUSLARARASI TAŞIMACILIK İSTİSNASINDA
FATURA DÜZENİ HAKKINDA

HALKA AÇILACAK ŞİRKETLER İÇİN
MEVZUAT REHBERİ



Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı

Do
Your
Best

Değerli Paydaşlarımız, Sevgili Okuyucular,

Değer üreten bilginin izinden giden Tema Grup tarafından, vizyonunun bir parçası olarak hazırlanan yeni aylık yayın organı TEMAS MONTHLY'nin ilk sayısı sizlere "Merhaba" demekten büyük bir heyecan ve memnuniyet duyuyorum.

Tema Grup olarak; faaliyet gösterdiğimiz tüm alanlarda kalite, güven ve sürdürülebilirlik doğrultusunda ilerlemeyi ilke edindik. Yıllardır bilgiye duyduğumuz saygı, işimize duyduğumuz tutku ve topluma karşı taşıdığımız sorumlulukla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bugün; genişleyen hizmet portföyümüz, yenilikçi iş modellerimiz ve dijital dönüşüm projelerimizle hem yurt içindeki hem de yurt dışındaki konumumuzu daha da güçlendiriyoruz.

Günümüz iş dünyası artık sadece ürün ve hizmet kalitesiyle değil, aynı zamanda bilgi paylaşımı, şeffaflık ve etkileşim gücüyle de fark yaratıyor. Biz de paylaşılan bilginin büyüyeceğine ve olumlu değişimlere yol açacağına olan inancımız çerçevesinde; sektörel gelişmeleri yorumlayan analizlerle, uzman kişilerden gelen görüş ve önerilerle, güncel mevzuat bilgileri ve iş yaşamına dair çeşitli konularla huzurlarınızda olacağız; hayata dokunan, rakamların ötesinde bilginin ve deneyimin rehberliğinde bakış açınızı zenginleştiren içerikler paylaşacağız. Tüm bu süreçte şeffaflık, güven ve birlikte üretme kültürünü merkeze alarak ilerleyeceğiz.

TEMAS MONTHLY'yi, sadece bir kurumsal bülten ve iletişim aracı değil; aynı zamanda geleceğe dair öngörülerini yansıtan, yön gösteren, değer üreten, özgün bir paylaşım platformu olarak tasarladık. Amacımızı; müşterilerimiz, iş ve çözüm ortaklarımız, ekip arkadaşlarımız, kısacası tüm paydaşlarımız için güvenilir bir içerik kaynağı oluşturmak şeklinde belirledik. Bu platformda vergi, bağımsız denetim, iç denetim, finans, muhasebe, insan kaynakları, teknoloji gibi uzmanlık alanlarımızın yanı sıra; ekonomi, iş dünyası ve hayata dair düşüncelerimizi ve değerlendirmelerimizi de sade bir dille ama derin bir bakışla paylaşacağız. İçeriklerimizin sadece sektör profesyonelleri için değil; karar vericiler, girişimciler, yöneticiler, ekip liderleri, hatta iş dünyasına ilgi duyan herkes için ilham verici olmasını hedefliyoruz.

TEMAS MONTHLY'nin ardında son derece deneyimli, yetkin, değişime açık, çözüm odaklı ve yüksek motivasyonla çalışan bir ekip ruhu yatmaktadır. Kendileriyle gurur duyuyor, yürekten kutluyorum

Siz değerli okuyucuları da birlikte düşünmeye, birlikte gelişmeye ve birlikte güçlenmeye davet ediyorum. Katma değer yaratan her fikre, her soruya ve her katkıya açık olduğumuzu özellikle vurgulamak istiyorum. Saygı ve sevgilerimle,

Gürol GÜNDOĞAN

Yönetim Kurulu Başkan &
Kurucu Ortak



İÇİNDEKİLER

4/5 Bizden Haberler

8/19 Temmuz Ayı Gelişmeleri

22/45 Yeni Yatırım Teşvik Sistemi

48/59 Yazı ve Yorum Köşesi

62/63 Önemli Yargı Kararları ve Özelgeler

Tema Bağımsız Denetim sürdürülebilirlik denetimi yapmak üzere yetkilendirildi!

Tema Bağımsız Denetim Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) tarafından sürdürülebilirlik denetimi alanında yetkilendirildi.

Bu yetkilendirme ile zorunlu hale gelen sürdürülebilirlik raporlama ve denetim yükümlülükleri kapsamında, bağımsız ve güvenilir güvence denetimi hizmetleri de sunacağız.

Tema Grup olarak, diğer alanlarda olduğu gibi, sürdürülebilirlik alanında da güvenilir ve uluslararası standartlara uygun sunduğumuz raporlama, denetim ve danışmanlık hizmetlerimiz ile çevresel, sosyal ve yönetim (ESG) ilkelerine bağlı tüm paydaşlarımızın sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmalarına destek olmaya devam edeceğiz.



Geleceği inşa etmek için buradayız.

Tema Grup İstanbul'da gerçekleşecek olan IR Global MEA toplantısının ev sahiplerinden oldu!



Tema Grup dünya çapında en üst düzey hukuk, denetim ve vergi profesyonellerini birbirine bağlayan lider profesyonel hizmetler ağı IR Global'ın 30 Ekim – 2 Kasım 2025 tarihlerinde gerçekleşecek Middle East Africa toplantısının ev sahiplerinden biri oldu.

MEA bölgesinin dört bir yanından gelecek olan meslektaşlarımızı ağırlayacağımız bu toplantıda kuracağımız bağlantılar ve geliştireceğimiz iş birlikleri ile paydaşlarımızın ulusal ve uluslararası düzeyde güvenilir çözüm ortağı olmayı sürdüreceğiz.

Tema grup olarak küresel ölçekte bilinen ve tercih edilen bir marka olma hedefimize adım adım ilerliyoruz!

Tema Grup ACCA Onaylı İşveren Statüsünü Bütün Şirketlerini Kapsayacak Şekilde Genişletti

Denetim ve danışmanlık alanında Türkiye'nin ilk ve tek yerli markalı ACCA Onaylı İşvereni olan Tema, bu statüsünü Tema Grup markası altında vergi, denetim ve muhasebe şirketlerini de içerecek şekilde güncelledi.

Ayrıca, ACCA Onaylı İşveren statümüz İstanbul, Ankara ve İzmir ofisleriyle birlikte Country Wide olarak yenilendi.

Yerel ve global ölçekteki müşterilerimize uluslararası standartlarda hizmet vermenin yanında, çalışanlarımızın mesleki gelişimini de uluslararası standartlara uygun bir şekilde destekliyoruz.

Employer name	TEMA GRUP DANIŞMANLIK VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
Registration No	31669427- Please advise ACCA members to quote this number when contacting ACCA
Approval stream PD	Professional Development- for employers who provide learning opportunities for ACCA members to support their CPD
Approval scope PD	Country wide: Turkey Subsidiaries included are: 1. Tema Tax Yeminli Mali Müşavirlik ve Denetim Anonim 2. Tema Bağımsız Denetim Anonim Şirketi 3. Tema ACC Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Limited Şirketi

TEMAS MONTHLY

TEMAS MONTHLY

Temmuz Ayı *Gelişmeleri*

7555 sayılı Torba Kanun ile Önemli Değişiklikler Yapıldı.

24/7/2025 tarihli ve 32965 sayılı Resmi Gazete’de 7555 No’lu “Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve 635 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” yayımlandı.

Kanun ile yapılan değişikliklerin genel çerçevesi aşağıda özetlenmiştir.

1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun’da Yapılan Değişiklikler

Kanun’un 1’inci maddesinde, anlamsal bütünlüğün sağlanabilmesi ve anlaşılabilirliğin artırılması amacıyla değişiklik yapılmıştır. Ayrıca, ikincil mevzuatta belirlenen kıymetli madenler ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin alım satımı ve rafinajına ilişkin yetki maddeye eklenmiş ve böylece hukuki belirliliğin ve öngörülebilirliğin sağlanması amaçlanmıştır.

Kanun’un 3’üncü maddesinde yapılan değişiklikte, yetkisiz faaliyetleri sistematik ve yaygın şekilde yürütenlere yönelik caydırıcılığın sağlanmasına yönelik değişiklikler yapılmıştır. Yargı kararları da göz önünde bulundurularak, uygulamada yaşanan sorunların önüne geçmek amacıyla yetkisiz faaliyetlerin tekrarı halinde sürekli durdurma kaldırılmış ve uygulama sadeleştirilmiştir.

Kanun’un 4’üncü maddesi, Anayasa Mahkemesinin 9/5/2024 tarihli ve E:2021/106, K:2024/101 sayılı iptal Kararı da dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir. 1567 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesi genel olarak Hazine ve Maliye Bakanlığından izin alınması zorunlu faaliyetleri belirlemektedir.

Maddede faaliyet izinlerinin iptaline ilişkin Maliye Bakanlığının yetkisi açıkça belirtilerek yasal dayanak güçlendirilmiştir. Bunun yanında, yetkili müesseselere ilişkin faaliyet bölgelerinin, şehirlerin ekonomik büyüklüğü, turizm potansiyeli, nüfus yoğunluğu gibi çeşitli faktörlere göre belirlenebilmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmiştir. Ayrıca, yetkili müesseseler, kıymetli maden aracı kuruluşları ve rafinerilere ilişkin izinlerde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından alınacak ücretlere dair yetki ile usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir.



213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

Kanun’un 131’inci maddesine eklenen hükümle, yoklama fişinin Vergi Usul Kanununun 132/A maddesi kapsamında, koordinat bazlı konum bilgisini ve yoklama yapılan yere ilişkin fotoğrafları içerecek şekilde elektronik ortamda tanzim edildiği durumlarda, hakkında yoklama yapılanın veya yetkili adamının yoklama esnasında bulunmaması veya imzadan çekinmeleri halinde polis, jandarma, muhtar veya ihtiyar meclisi üyelerinin imzasının aranmaması sağlanmıştır.

Bilindiği üzere, mezkur maddede yoklama yapılanın veya yetkilisinin yoklama esnasında bulunmaması veya imzadan çekinmeleri halinde yoklama fişinin polis, jandarma, muhtar ve ihtiyar meclisi üyelerinden birine imzalatılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bununla birlikte, dijitalleşmenin ortaya çıkardığı imkanlardan faydalanılması amacıyla anılan

Kanuna eklenen “Elektronik yoklama” başlıklı 132/A maddesi ile yoklamaların elektronik ortamda tanzim edilecek yoklama fişi ile kayıt altına alınabilmesi sağlanmış ve teknolojik gelişmelerden faydalanılması amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu tarafından verilen 26/4/2024 tarihli ve E.No:2023/10, K.No:2024/5 sayılı karar ile, 213 sayılı Kanunun 131’inci maddesinde yer alan “nezdinde yoklama yapılan veya yetkili adamı bulunmaz veya imzadan çekinirlerse keyfiyetin fişe yazılması ve yoklama fişinin polis, jandarma, muhtar veya ihtiyar meclisi üyelerinden birine imzalatırılması” yönündeki düzenlemenin, elektronik yoklamalar için de geçerli olduğuna hükmedilmiştir. Ayrıca, vergi mahkemeleri bu kişilerin mutlaka yoklama yerine getirilmesini ve imzalarının burada alınmasını şart koşmaktadır. Bu husus, son dönemde özellikle sahte belge düzenleme riski yüksek bulunan mükelleflerin yoklama fişlerini imzalamaktan imtina etmelerine ya da yoklama anında yoklama yerinde bulunmamaları gibi durumların sıkça yaşanmasına sebep olmaktadır.

Uygulamada yaşanan bu aksaklığın giderilmesi amacıyla bahse konu değişiklik maddeye eklenmiştir.

Kanun’un ek 13’üncü maddesinde yapılan değişiklikle, Maliye personelinin normal mesai saati haricinde daire dışında fiilen çalışanlara ödenecek ücretlerin ve sahada görevlendirilecek personele ilişkin üst limit artırılmıştır.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler

Kanun’un 13’üncü maddesine eklenen bent ile (bütün tekerlekleri motordan güç alan veya alabilenler, binek otomobilleri, steysin vagonlar, yarış arabaları, arazi taşıtları hariç) satırındaki motorlu taşıtlar ile 87.04 ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alan taşıtların münhasıran millî savunma ve iç güvenlik ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığına yapılan teslimleri KDV’den istisna edilmiştir.

Kanun’un 17’nci maddesine eklenen ifade ile Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesindeki vakıflar ve bu kurum

tarafından yönetilen mazbut vakıfların mülkiyetinde bulunan taşınmazların satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler KDV’den istisna edilmiştir.

Kanun’un 21’inci maddesine eklenen bent ile Özel Tüketim Vergisi Kanunun 16’ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca teminat karşılığı ithal edilen malın teminatının hesaplanmasına esas özel tüketim vergisi tutarı KDV matrahına dahil edilmiştir.

Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Kanununa eklî (I) sayılı listede yer alan malların ithalinde ÖTV hesaplanmamakta, sadece teminat alınarak mallar yurt içine alınmakta, ithalatçıları tarafından yurt içinde ilk tesliminde ise ÖTV hesaplanmaktadır. Bu kapsamda yer alan malların ithalinde sadece mal bedeli üzerinden katma değer vergisi (KDV) hesaplanarak tahsil edilmektedir. İthalatçılar tarafından malın yurt içi ilk tesliminde ÖTV hesaplandığından, ÖTV tutarına isabet eden KDV tutarı da bu aşamada hesaplanmaktadır. Hesaplanan KDV tutarı indirilecek KDV ile karşılaştırılarak, ödenecek KDV olmakta veya devreden KDV olarak sonraki dönemlere devretmekte ve sonraki dönemlerdeki hesaplanan KDV tutarı ile mahsup edilmektedir.

Kanun gerekçesinde yer alan açıklamaya göre, Katma Değer Vergisi Kanunu uyarınca matraha dâhil olan ÖTV tutarı üzerinden hesaplanan KDV, mükelleflerin faaliyetlerine ilişkin olarak ortaya çıkan ve yüklenilen bir KDV olmadığından, bu alanda faaliyette bulunanların en azından ÖTV tutarına isabet eden tutar kadar KDV yi ödemeleri beklenir. Ancak mükelleflerin, bu ÖTV tutarı üzerinden hesaplanan KDV’nin ödenmesinden kaçınmak için farklı alanlardaki faaliyetlerini bu faaliyetleri ile ilişkilendirmek suretiyle veya iyi niyetli olmayan mükelleflerde ise sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanmak suretiyle en az vergi ödenecek şekilde veya hiç ödenmeyecek şekilde hareket etmek suretiyle kayıt dışılığa sebebiyet verebilmektedir.

Mezkur maddedeki değişiklik, buna benzer olumsuz durumların önüne geçilmek amacıyla yapılmıştır.

Konuyla ilgili olarak Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan taslak Tebliğ’deki örnek aşağıdaki gibidir.

“İthalatçı (A) A.Ş.’nin ithal edeceği 20.000.000 TL tutarındaki ÖTV Kanunu eki (I) sayılı listedeki mal için hesaplanıp teminata bağlanan ÖTV tutarı 5.000.000 TL’dir. İthalatçı (A) A.Ş. tarafından, malın ithal bedeli ile hesaplanıp teminata bağlanan 5.000.000 TL ÖTV tutarı

dahil toplam işlem bedeli olan 25.000.000 TL üzerinden hesaplanan (25.000.000x%20) 5.000.000 TL KDV ilgili gümrük idaresine ödenmek suretiyle ithalat işlemi gerçekleştirilir ve ödenen KDV tutarı ithalatçı tarafından indirim konusu yapılır.

İthalatçı (A) A.Ş., ÖTV Kanunu eki (I) sayılı listede yer alan bu malı 5.000.000 TL ÖTV tutarı hariç 22.000.000 TL tutar karşılığında (B) A.Ş.'ye satmıştır. Bu satış işlemine ilişkin ithalatçı (A) A.Ş. tarafından düzenlenecek olan faturada, söz konusu ÖTV tutarı dahil toplam teslim bedeli olan 27.000.000 TL üzerinden (27.000.000x%20) 5.400.000 TL tutarında KDV hesaplanarak beyan edilir."

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler

Kanun'un diğer istisnaları hükme bağlayan 7'nci maddesine eklenen alt bent ile Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı ve Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, milli savunma ve iç güvenlik maksadıyla alacakları ve münhasıran bu amaçla kullanacakları **yerli katkı oranı en az %40** olan taşıtların ilk iktisabı, belirli şartlarla özel tüketim vergisinden istisna edilmiştir.

Kanun'un ÖTV oran ve tutarlarını belirleyen 12'nci maddesine "motor gücü," ibaresinden sonra gelmek üzere "motor silindir hacmi, menzili, batarya kapasitesi," ibaresi eklenmiştir. Böylece Cumhurbaşkanına, ÖTV Kanununa ekli (II) sayılı listedeki mallar için belirlenen oranlar ile bu oranlara esas özel tüketim vergisi matrahlarının alt ve üst sınırları içerisinde kalmak kaydıyla, 87.03 G.T.İ.P. numarasında yer alan taşıtların, **motor silindir hacmi, menzilleri ve batarya kapasiteleri** itibarıyla farklı oranlar belirleme yetkisi verilmiştir.

Kanuna ekli (II) sayılı listenin (a) 87.03 G.T.İ.P. numarasında yer alan "- Diğerleri" satırı altındaki bazı malların özel tüketim vergisi oranları ile özel tüketim vergisi oranlarına esas özel tüketim vergisi matrahları değiştirilmiştir. Aynı zamanda (b) 87.04 G.T.İ.P. numarasında yer alan "- Diğerleri" satırından sonra gelmek üzere karşısında gösterilen oranıyla birlikte "azami yüklü kütlesi 3500 kilogramı geçmeyen arazi taşıtları 50" satırı eklenmiştir. Böylece, ÖTV Kanununa ekli (II) sayılı listenin 87.03 G.T.İ.P. numarasında yer alan "- Diğerleri" satırı altındaki bazı fosil yakıtla çalışan binek otomobilleri ile hem fosil yakıt

kullanan hem de elektrik motoru bulunan bazı hibrit otomobillerin güncelliğini kaybeden matrah eşikleri nedeniyle, neredeyse tamamı, bulundukları motor silindir hacmi aralığındaki en yüksek ÖTV oranları olan; %80, %150 ve %220 oranlarından vergilendirildiğinden, söz konusu matrah eşikleri piyasa koşullarında oluşan fiyatları önemli düzeyde etkilemeyecek şekilde yeniden belirlenmiştir. Ayrıca, ÖTV Kanununa ekli (II) sayılı listenin 87.04 G.T.İ.P. numarasında yer alan "- Diğerleri" satırı altındaki kamyonet cinsi araçlardan arazi taşıtı sınıfında olanların vergi oranı artırılmak suretiyle farklılaştırılmıştır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler

Kanun'un indirimli kurumlar vergisi hükümlerinin yer aldığı 32/A maddesinde değişiklikler yapılmıştır.

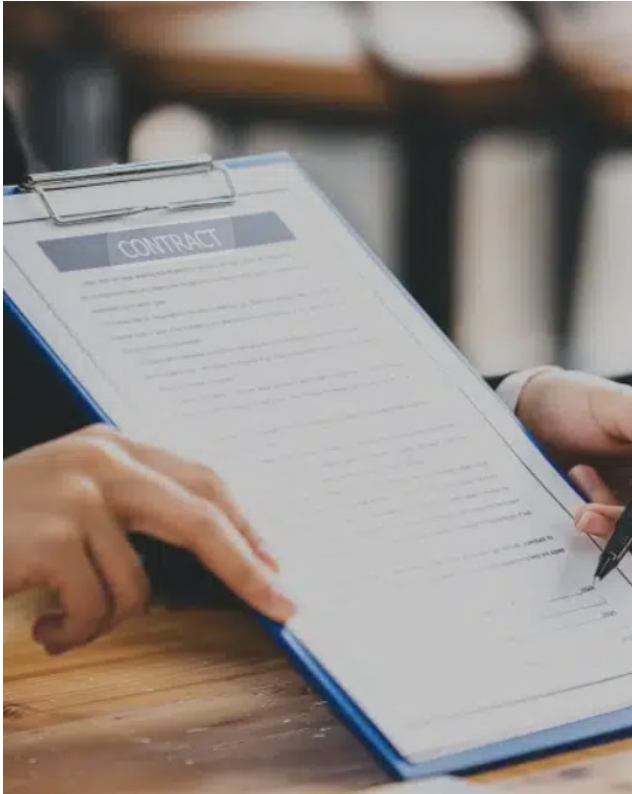
İndirimli kurumlar vergisi uygulaması, 5838 sayılı Kanun ile Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenmiş ve 2009 yılında vergi mevzuatımıza dahil olmuş bir teşvik müessesesidir. Gerek yıllar itibarıyla yapılan değişiklikler ve indirim sisteminin karmaşıklığı ve gerek derli toplu bir Tebliğ'in olmaması ve uygulamaya özelemler ile yön verilmeye çalışılması gibi nedenlerle bu alan mevzuatımızda en çok tartışılan alanlardan biri olmuştur.

32/A maddesinde yapılan değişiklikler, yeni teşvik sistemi, vergi mevzuatına yeni eklenen yerel asgari kurumlar vergisi gibi yeni müesseseler ve uygulamada yaşanan sorunlar dikkate alınarak güncellenmelerden oluşmaktadır. Öne çıkan hususlar kısaca aşağıdaki gibidir.

- İndirimli kurumlar vergisi uygulaması, indirim hakkının **kullanılabileceği ilk hesap dönemi dahil olmak üzere en fazla 10 hesap dönemi** ile sınırlandırılmıştır. Değişiklikten önce bu konuda herhangi bir sınırlama bulunmamaktaydı. Bu sınırlamanın özellikle yatırımın geri dönüşü uzun zaman alan büyük ölçekli yatırımların yatırıma katkı oranını önemli ölçüde azaltacağı değerlendirilmektedir.
- İndirimli kurumlar vergisi oranının yüzde 60 olacağı kanuna eklenmiştir. Böylece, indirimli kurumlar vergisi oranı yurtiçi asgari kurumlar vergisi

uygulanmasına da paralel bir şekilde en az yüzde 10 kurumlar vergisi uygulanacak şekilde belirlenmiştir. Bununla birlikte, imalat ve ihracat gibi başka indirimler dolayısıyla bu oran yüzde 10'un altına düşebilecektir.

- Maddeye eklenen yeni hüküm ile kazanç bulunmasına rağmen yararlanılmayan yatırıma katkı tutarlarının müteakip dönemlerde dikkate alınmasının önüne geçilmektedir. Böylece, daha önceden özelgelerle yönlendirilmeye çalışılan bu alan yasal dayanağa kavuşmuştur.
- **Diğer faaliyetlerden** elde edilen kazançlara uygulanacak indirimli kurumlar vergisi uygulaması, **toplam yatırıma katkı tutarının %50'sini ve hak edilen yatırıma katkı tutarını** geçmemek üzere; indirim hakkının kullanılabilmesi için ilk hesap dönemi dahil **dört hesap** dönemiyle sınırlandırılmıştır. Değişiklik önemli bir sınırlama getirmiştir. Bunun yanında **"hak edilen yatırıma katkı tutarı"** yeni bir sınırlama olarak maddede yerini bulmuştur.
- Değişiklikler, 16/6/2025 tarihinden önce başvurusu yapılmış ve reddedilmemiş olanlar hariç, yayımı tarihinden itibaren alınan yatırım teşvik belgelerine uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla, 16.06.2025 tarihinden önce başvurusu yapılan teşvik belgelerinde eski hükümler uygulanmaya devam edecektir.



Diğer Kanunlarda Yapılan Değişiklikler

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2'nci maddesinde yapılan değişiklikle, bu bölgede elde edilen ücretlerden terkin edilecek tutar ücretlerinin brüt asgari ücretin kırk katını aşmayan kısmı üzerinden hesaplanan gelir vergisinden 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (18) numaralı bendinde düzenlenen asgari ücret istisnasına isabet eden vergi düşüldükten sonra kalan vergi tutarı ile sınırlandırılmıştır. Aynı şekilde damga vergisinden istisna edilecek tutar da brüt asgari ücretin kırk katını aşmayan kısım olarak belirlenmiştir.

5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinde yapılan değişiklikle, Ar-Ge merkezlerinde elde edilen ücretlerden terkin edilecek tutar ücretlerinin brüt asgari ücretin kırk katını aşmayan kısmı üzerinden hesaplanan gelir vergisinden 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (18) numaralı bendinde düzenlenen asgari ücret istisnasına isabet eden vergi düşüldükten sonra kalan vergi tutarı ile sınırlandırılmıştır. Aynı şekilde damga vergisinden istisna edilecek tutar da brüt asgari ücretin kırk katını aşmayan kısım olarak belirlenmiştir.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun muafiyet ve desteklerin hüküm altına alındığı 21'inci maddesine eklenen cümle ile Gider Vergileri Kanunu uyarınca ödenecek olan banka ve sigorta muameleleri vergisi muafiyet kapsamı dışına çıkarılmıştır.

5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 5'inci maddesine eklenen hüküm ile dağıtıcıların herhangi bir dağıtıcıdan toptan LPG ticareti kapsamında LPG satın alabilecekleri ancak bu LPG'yi başka bir dağıtıcıya satamayacakları hükme bağlanmıştır.

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu ile 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu kapsamında vergiye tabi stratejik bir petrol ürünü olan LPG üzerindeki vergilerin farklı usulsüzlük yöntemleriyle yok edilerek rekabet eşitsizliğinin meydana getirilmesi, kurallara tam olarak uymak suretiyle faaliyette olan mükellefleri olumsuz etkilemektedir. Ayrıca ithalat veya rafineri kanalı ile temin edilen LPG'nin birden fazla kere el değiştirmesi hem maliyet artırıcı bir unsur olarak karşımıza çıkmakta

hem de LPG'nin dolayısıyla piyasasının izlenebilirliğine ciddi oranda zarar vermektedir. Bu sonuçların ortaya çıkmaması, LPG piyasasının etkin bir şekilde çalışması, rekabet eşitsizliklerinin giderilmesi, kayıt dışı ekonomiyle mücadele edilmesi, tüm tarafların mali ve teknik mevzuata uygun davranmalarının sağlanması ve Devletin vergi gelirlerinde olası kayıplarının önüne geçilmesi amacıyla LPG piyasasında dağıtıcıların herhangi bir dağıtıcıdan aldığı LPG'yi başka bir dağıtıcıya tekrar satmasına sınır getirilmiştir.

7552 sayılı İklim Kanunu Yürürlüğe Girdi

7552 sayılı İklim Kanunu 09.07.2025 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Kanun, çeşitli çevreler tarafından yoğun eleştirilere maruz kaldı. Bazı eleştiriler Kanun'un iklim değişikliği ile mücadelede yetersiz olacağına odaklanırken bazı eleştiriler de Kanun'un bizi kendisine yönelik gerçekleştiriyor. Peki İklim Kanunu genel hatlarıyla ne getiriyor?

Amaç: Kanunun amacı; yeşil büyüme vizyonu ve net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadele etmektir.

Kanun'a göre iklim değişikliği ile mücadelede temel araç sera gazı emisyonlarının azaltılmasıdır. Bu doğrultuda, iklim değişikliğine uyum faaliyetleri ile planlama ve uygulama araçları, gelirleri, izin ve denetimi ve bunlara ilişkin yasal ve kurumsal çerçevenin usul ve esaslarını Kanun kapsamında ele alınmıştır.



Bazı Önemli Kavram ve Tanımlar

İklim Kanunu'nda, birçok yeni tanım ve kavram bulunmaktadır. Önemli gördüklerimiz aşağıda belirtilmiştir.

Emisyon Ticaret Sistemi (ETS): Sera gazı emisyonlarına, net sıfır emisyon hedefine uygun bir üst sınır belirlenmesi ilkesine dayalı olarak çalışan ve tahsisatların alınıp satılması suretiyle sera gazı emisyonu azaltımını teşvik eden ulusal ve/veya uluslararası piyasa temelli mekanizma.

Gömülü sera gazı emisyonları: Bir ürünün üretim sürecinde ortaya çıkan doğrudan emisyonları ve ürünün üretim sürecinde elektrik, ısı, buhar, soğutma ve basınçlı hava gibi enerji kullanımından kaynaklanan dolaylı emisyonlar.

İkincil piyasalar: Tahsisatların, ücretsiz dağıtımı ve/veya birincil piyasada satışı sonrasında işlem gördüğü piyasalar.

İklim adaleti: İklim değişikliğinin ve iklim değişikliğini önleme ile uyuma yönelik çabaların neden olduğu eşitsizliği ortadan kaldırmayı amaçlayan politika ve uygulamalar.

İklim finansmanı: İklim değişikliği ile mücadele kapsamında sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyum faaliyetlerini desteklemeyi amaçlayan kamu, özel ve alternatif finansman kaynaklarından sağlanan yerel, ulusal, uluslararası veya uluslararası finansman.

Karbon fiyatlandırma araçları: Sera gazı emisyonlarının azaltımı amacıyla uygulanabilecek ETS ve/veya karbon esaslı vergiler ve benzeri araçlar.

Karbon kredisi: Sera gazı emisyonlarının azaltım veya giderim faaliyetlerinin bağımsız kuruluşlar tarafından geçerli kılınması, doğrulanması ve standart kuruluşu tarafından belgelendirilmesi sonucu elde edilen ve bir ton karbondioksit eşdeğeri cinsinden ifade edilen kredi.

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM): Gümrük bölgesinde, ithal edilen malların sera gazı emisyonlarının yönetimi mekanizması.

Tahsisat: Misli nitelikte, devredilebilen, kaydi olarak ihraç edilen ve belirli bir süre boyunca bir ton karbondioksit eşdeğerinde sera gazı emisyon hakkı.

Türkiye Yeşil Taksonomisi (Taksonomi): Belirlenen çevresel hedefler doğrultusunda iklim değişikliği ile mücadeleye katkı sağlayan ekonomik faaliyetlere ilişkin ilkeler ve kriterler belirleyerek iklim finansmanının harekete geçirilmesine katkıda bulunan sınıflandırma sistemleri.

Yutak alan: Ormanlar ve diğer ekosistemler vasıtasıyla karbonu emerek atmosfere uzaklaştıran, karbondioksit emisyonlarını dengeleyen süreci, aktiviteyi ve mekanizma.

Kanun'da Öne Çıkan Genel İlkeler

İklim değişikliği ile mücadelede, ülkemizin ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler ilkesi dikkate alınarak;

- eşitlik,
- iklim adaleti,
- ihtiyatlılık,
- katılım,
- entegrasyon,
- sürdürülebilirlik,
- şeffaflık,
- adil geçiş ve
- ilerleme yaklaşımları

esas alınacaktır. Bu ilkeler, Türkiye'nin iklim politikasının temel yönelimini ortaya koymaktadır.

İklim Değişikliği ile Mücadele

Kanun, iklim değişikliği ile mücadelede ulusal ve uluslararası düzenleme ve anlaşmaları da dikkate alarak merkezi bir yönetim uygulaması öngörmektedir. Bu doğrultuda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesinde kurulan İklim Değişikliği Başkanlığı çok önemli bir rol üstlenmektedir.

Bunun yanında, bütün kurum ve kuruluşlar; net sıfır emisyon hedefi ve döngüsel ekonomi yaklaşımı ile uyumlu olacak şekilde, Ulusal Katkı Beyanında yer alan sektörlerde uygulanmak üzere enerji, su ve ham madde verimliliği, kirliliğin kaynağında önlenmesi, yenilenebilir enerji kullanımının artırılması, ürünlerin, işletmelerin, kurum ve kuruluşların karbon ayak izinin azaltılması, alternatif temiz veya düşük karbonlu yakıtların ve ham maddelerin kullanımı konusunda sorumludur.

İklim değişikliği ile mücadelede sera gazı emisyonlarının azaltılması en önemli hedeflerden biridir. Bu doğrultuda, Ulusal Katkı Beyanı, net sıfır emisyon hedefi ve İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından yayımlanan veya güncellenen strateji ve eylem planları doğrultusunda hareket edilecektir.

Karbon Fiyatlandırma ve Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)

Kanun'da öne çıkan kavramlardan birisi de Emisyon Ticaret Sistemi uygulamasıdır. ETS, İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından kurulacaktır. Bunun yanında, ulusal tahsisat planlaması hazırlanacak ve tahsisatların dağıtımı yapılacaktır. ETS piyasa işletmecisi tarafından işletilecektir.

ETS kapsamına dâhil olan işletmeler tarafından doğrulanmış yıllık sera gazı emisyon değerine karşılık gelecek şekilde yıllık tahsisat tesliminde bulunulması zorunlu olacaktır. Ulusal tahsisat planları Resmî Gazete'de yayımlanacaktır.

Tahsisatlar, teminat sözleşmelerine konu edilemeyecek, teslim yükümlülüğüne konu olan ücretsiz tahsisatlar ilk aktarıldığı işlem kayıt sistemindeki hesabından transfer edilmedikçe haczedilemeyecektir.

Gelirler ve Desteklerin Kullanımı

İklim Kanunu'nda belirlenen amaçlarda kullanılmak üzere, aşağıda sayılan gelirler genel bütçenin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak kaydedilecektir:

- Sera gazı emisyon izni alınması kapsamında elde edilecek gelirler.
- ETS kapsamında birincil piyasadaki tahsisat satış gelirleri, piyasa istikrar mekanizması kaynaklı işlemlerden elde edilen gelirler.
- Piyasa işletmecisinin ETS piyasasından elde ettiği gelirlerin yüzde ellisi.
- Uluslararası karbon piyasalarında yetki verilen karbon kredileri için alınan katkı payları.
- Bu Kanun kapsamında uygulanan idari para cezalarının yüzde ellisi.

Bu maddede öngörülen gelirler, yeşil dönüşüm ve iklim değişikliğiyle mücadele amacı dışında kullanılamayacaktır.



Yeşil dönüşüm ve iklim değişikliği ile mücadele desteklerinin kullanımı

Türkiye'nin yeşil dönüşümünü ve iklim değişikliği ile mücadelesini desteklemek amacıyla; sera gazı emisyonlarının azaltımı veya iklim değişikliğine uyum potansiyeli yüksek olan iklim dostu yatırımlar ile yeşil büyümenin gerektirdiği araştırma, geliştirme ve sektörel teknolojik dönüşüm ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlayan faaliyetler ve bu kapsamda uygulamaya konulan mekanizmalar desteklenecektir.

Cezalar Kanun'un 14'üncü maddesinde, Kanun'da öngörülen düzenlemelere uyulmaması durumunda ilgililere uygulanacak para cezaları detaylı bir şekilde belirtilmiştir.

Yürürlük Kanun Resmi Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girmiştir.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı ve Karara Tebliğ ile Yapılan Değişiklikler

9 Temmuz 2025 tarihinde "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar" yürürlüğe girmiştir. Karardaki değişiklikler aşağıda belirtilmiştir:

- 7/8/1989 tarihli ve 89/14391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 7'nci Maddesinin yedinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "işlenmemiş" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve işlenmiş" ibaresi eklenmiştir.

9 Temmuz 2025 tarihinde "Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2025-32/76) yayınlanmıştır. İlgili bu tebliğin 6'ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

- İşlenmiş kıymetli madenlerin "peşin", "mal mukabili", "vadeli akreditifli", "kabul kredili", "vesaik mukabili" ve "bedelsiz" ödeme şekilleri ile ithalatı mümkündür.

Ayrıca aynı tebliğe aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

- 31/12/20216 tarihine kadar işlenmiş altının ithalatı yalnızca "mal mukabili", "vadeli akreditifli" ve "kabul kredili" ödeme şekilleri ile mümkündür. Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde "bedelsiz" ödeme şekli ile işlenmiş altın ithalatı gerçekleştirilebilir.

- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bedeli yurt dışına transfer edilmiş işlenmiş altının ithalatına ilişkin gümrük beyannamesinin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 60 gün içinde tescil edilmesi halinde, ithalatın 6. Maddenin 12. Fıkrasında düzenlenen tüm ödeme şekilleri ile gerçekleştirilmesi mümkündür.

Değişikliklerle birlikte; önceki uygulamada bakanlık yalnızca işlenmemiş kıymetli madenlerin farklı ödeme şekillerine göre ithalatını düzenlemeye yetkili iken bu düzenleme ile birlikte bakanlığa işlenmiş kıymetli madenlerin de farklı ödeme şekillerine göre ithalatını düzenleme yetkisi verilmiştir. Ancak tebliğin 2'nci Maddesinde de düzenlendiği üzere işlenmiş altının ithalatı 31/12/2026 tarihine kadar "mal mukabili", "vadeli akreditifli" ve "kabul kredili" ödeme şekilleri ile sınırlandırılmıştır.

İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Cumhurbaşkanı Kararı ve Tebliğ ile Birlikte Getirilen Düzenlemeler

9 Temmuz 2025 tarihinde “İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar”ın yürürlüğe konulmasına karar verilmiştir. İlgili istisna hakkındaki Kararın 10’uncu Maddesinin 3’üncü Fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

– “Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi sahibi firmalar, kendilerine tebliğ edilen taahhüt hesabının müeyyideli kapatılması işlemine karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde Bakanlığa (İhracat Genel Müdürlüğü) yazılı olarak itiraz edebilirler. İtiraz başvurusunda itiraza mesnet teşkil eden tüm bilgi ve belgeler ibraz edilir. İtiraz başvurusu ile ihracat taahhüdünün belge süresi içerisinde kısmen veya tamamen gerçekleştirildiğinin beyan edilmesi veya diğer sebeplerle itirazın haklı bulunması durumunda, müeyyidenin kısmen veya tamamen tahsil edilmediğinin tespiti kaydıyla taahhüt kapatma işlemi Bakanlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) geri alınır. Kapatma işlemi, ibraz edilen bilgi ve belgeler de göz önünde bulundurulmak suretiyle yeniden tekemmül ettirilir.

Aynı Karara aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

– Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenmiş ve ihracat taahhüt hesabı müeyyideli kapatılmış vergi resim harç istisnası belgeleri kapsamında; belge sahibi firmalar, anılan müeyyidenin kısmen veya tamamen tahsil edilmemiş olması halinde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde taahhüt hesabının kapatılması işlemine karşı Bakanlığa yazılı olarak itiraz edebilirler. İtiraz başvurusu, 10. Madde hükümleri çerçevesinde tekemmül ettirilir.

9 Temmuz 2025 tarihinde “İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat:2017/4)’in 10. Maddesinin birinci ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve geçici bir madde eklenmiştir. İlgili metinler aşağıda yer almaktadır:

– (1) Vergi resim harç istisnası belgelerine ilişkin ihracat taahhütleri; belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde gerekli bilgi ve belgelerle elektronik ortamda müracaat edilmesi kaydıyla, Bakanlığın

uygun görüşüne istinaden Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenen usuller çerçevesinde, anılan Bankanın ilgili şubesi tarafından elektronik ortamda kapatılır. Kapatma işlemi firmaya ve ilgili vergi dairesine bildirilir. Ayrıca belgenin kapatıldığı bilgisi Bakanlığa, elektronik ortamda gönderilir. Vergi resim harç istisnası belgelerinin ihracat taahhütlerinin kapatılmasına ilişkin müracaatın süresi içerisinde yerine getirilmesini teminen belge süresi sonunu takip eden 2 (iki) ay içerisinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ilgili şubesi tarafından firmaya elektronik ortamda bildirimde bulunulur.

(5) Vergi resim harç istisnası belgesi sahibi firmalar, kendilerine tebliğ edilen taahhüt hesabının müeyyideli kapatılması işlemine karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 (otuz) gün içerisinde Bakanlığa (İhracat Genel Müdürlüğü) yazılı olarak itiraz edebilirler. İtiraz başvurusunda itiraza mesnet teşkil eden tüm bilgi ve belgeler ibraz edilir. İtiraz başvurusu ile ihracat taahhüdünün belge süresi içerisinde kısmen veya tamamen gerçekleştirildiğinin beyan edilmesi veya diğer sebeplerle itirazın haklı bulunması durumunda, müeyyidenin kısmen veya tamamen tahsil edilmediğinin tespiti kaydıyla, taahhüt kapatma işlemi Bakanlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) geri alınır. Kapatma işlemi, ibraz edilen bilgi ve belgeler de göz önünde bulundurulmak suretiyle yeniden tekemmül ettirilir.

– Geçici Madde 8 - (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenmiş ve ihracat taahhüt hesabı müeyyideli kapatılmış vergi resim harç istisnası belgeleri kapsamında; belge sahibi firmalar, anılan müeyyidenin kısmen veya tamamen tahsil edilmemiş olması halinde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde taahhüt hesabının kapatılması işlemine karşı Bakanlığa (İhracat Genel Müdürlüğü) yazılı olarak itiraz edebilirler. İtiraz başvurusu, 10 uncu madde hükümleri çerçevesinde tekemmül ettirilir.

Yapılan düzenlemelerle, vergi, resim ve harç istisnası belgelerine ilişkin ihracat taahhütlerinin elektronik ortamda kapatılmasına ek olarak bildirim de zorunlu hale getirilmiştir. Yani, bu uygulamayla firmalara ilgili süre içinde başvuru yapmaları için belge süresinin bitiminden itibaren 2 ay içinde elektronik bir bildirim gönderilecektir.

Geçici madde ile getirilen düzenleme ise daha önce müeyyideli olarak kapatılan vergi, resim ve harç istisnası belgeler için firmalara itiraz hakkı tanınması ile ilgilidir. Buna göre firmalar, geçici maddeden önce müeyyide uygulanarak kapatılan belgelerin cezasının tamamı veya bir kısmı tahsil edilmemişse, 30 gün içerisinde İhracat Genel Müdürlüğü'ne yazılı olarak itiraz edebileceklerdir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48'inci Maddesindeki Bazı Hadler Yükseltilmiştir.

9 Temmuz 2025 tarihli 32951 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 10040 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ellibin Yeni Türk Lirası ifadesi ikiyüzellibin Türk Lirası olarak değiştirilmiştir.

Yapılan değişiklik uyarınca, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri nezdinde tecil edilen borçlarının toplamının ikiyüzellibin lirayı aşan kısmı için teminat aranacak olup, bu tutarın üzerindeki amme alacaklarının tecil edilmesinde gösterilmesi zorunlu teminat tutarı ikiyüzelli bin Türk Lirasını aşan kısmın yarısı kadardır.

6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ
TAHSİL USULÜ HAKKINDA

**KANUN'UN
48'İNCİ MADDESİ**

50.000 TL  250.000 TL

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67'nci Maddesinde Yapılan Değişiklikler

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesinde yer alan bazı kazanç ve iratlardan yapılacak tevkifat oranları hakkındaki Kararla birlikte yatırım fonu katılma paylarından elde edilen kazançlar, vadesiz ve özel cari hesaplara ödenecek faizler ve kar payları ile vadeli hesaplara ödenecek faizler ve kar payları için uygulanan tevkifat oranları değişmiştir.

2006/10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının eki Kararın 1'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinin (ii) sırası ile (ç) bendinin (ii) sırasında yer alan diğer yatırım fonu katılma paylarından elde edilen kazançlar için oran %15 olarak yer alan tutar %17,5 olarak, aynı kararın 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde yer alan vadesiz ve ihbarlı hesaplar ile 6 aya kadar (6 ay dahil) vadeli hesaplarda %15 olarak yer alan tutar %17,5 olarak, 1 yıla kadar (1 yıl dahil) vadeli hesaplarda %12 olarak yer alan oran %15 olarak değiştirilmiştir.

İlgili kararda yenilenen oranlar, iktisap edilen yatırım fonu katılma paylarından elde edilen kazançlar için, kararın yayım tarihinden itibaren iktisap edilecekler; vadesiz ve özel cari hesaplara ödenecek faizler ve kar payları ile söz konusu tarihten itibaren açılan veya vadesi yenilenen vadeli hesaplara ödenecek faizler ve kar payları için yayımı tarihinden itibaren uygulanacaktır.



Ticari Defterlere İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Yayımlanmıştır.

Ticaret Bakanlığı ve Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 10 Temmuz 2025 tarihli ve 32952 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ticari Defterlere İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yapılan düzenlemeler özetle aşağıdaki gibidir;

Anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde pay sahibi ve intifa hakkı sahibi olarak kabul edilmek için hamiline yazılı pay senedinin zilyedi bulunduğunu ispat edenlere, Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmiş olmak şartını yüklemiştir.

Tacirin saklamakla yükümlü olduğu defter ve belgelerin tebliğde geçerli sebeplerle ziyaa uğraması halinde ziyai öğrenme tarihinden itibaren onbeş gün içinde ticari işletmenin bulunduğu yer yetkili mahkemesinden zayi belgesi verilmesini talep edebilirken bu süre otuz güne çıkarılmıştır.

Ticari defterlerin yenilenmesinin gerektiği durumlarda açılış onayının yapılması sırasında yapılacakların sayıldığı 13.maddenin 6. Fıkrasında sayılan pay defteri ve yönetim kurulu karar defterine, genel kurul toplantı ve müzakere defterleri eklenmiştir.

İşletmenin muhasebesiyle ilgili olmayan pay defteri, yönetim kurulu karar defteri, müdürler kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri hakkında uygulanacak hükümler açısından 14/02/2025 tarihli 32913 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşletmenin Muhasebesiyle İlgili Olmayan Ticari Defterlerin Elektronik Ortamda Tutulması Hakkında Tebliğ düzenlemelerine göre hareket edilecektir.

İhracat Bedellerinin Merkez Bankasına Satışında Geçici olarak Belirlenen %35’lik oran Ekim Ayının Sonuna Kadar Uzatıldı

Bilindiği üzere, İhracat Genelgesi’ne göre, ihracat bedellerinin yurda getirilmesi süresi, fiili ihrac tarihinden itibaren 180 gündür.

İhracatı gerçekleştiren firmalar, bedelin getirilmesine müteakip, bankalar aracılığıyla İhracat Bedeli Kabul Belgesi veya Döviz Alım Belgesi düzenlettirmektedir.

İhracat Genelgesi çerçevesinde ihracat bedellerinin belirli bir oranının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’na satılması şart koşulmaktadır.

Bu oran 3 Mart 2025 tarihinden itibaren en az %25 olacak şekilde belirlenmişti ancak 5 Mayıs 2025-31 Temmuz 2025 tarihleri arasında İhracat Genelgesi’nin geçici 2’nci maddesi uyarınca %35 olarak uygulandı.

İ31 Temmuz 2025 tarihinde İhracat Genelgesine eklenen geçici 3’üncü madde ile %35 lik oran 31 Ekim 2025 tarihine kadar uygulanmaya devam edecektir.

Mevcut düzenlemelerde bir değişiklik yapılmadığı takdirde 31 Ekim 2025 tarihinden itibaren ilgili oran %25 olarak uygulanacaktır.



Döviz Dönüşüm Desteği 31.10.2025 tarihine kadar Yüzde 3 Olarak Uygulanmaya Devam Edecek

Süre uzatımı, 01.08.2025 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ(2023/5)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (2025/18) ile duyurulmuştur.

Yapılan değişiklik uyarınca, “Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi” hakkındaki oran, 31.10.2025 tarihine kadar (bu tarih dahil) %3 olarak uygulanmaya devam edecektir.

Ayrıca Tebliğin kapsam ve amacını açıklayan birinci maddesi değiştirilerek kapsama giren yurt dışı kaynaklı dövizlerin Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülmesi şartını kaldırarak, Merkez Bankasına satışın yeterli olduğunu ifade etmektedir. Bununla beraber “yurt dışı kaynaklı dövizler” ifadesi “Merkez Bankasınca belirlenecek yurt dışı kaynaklı dövizler” şeklinde değiştirilerek, ifade daha açık bir hale getirilmiştir.



Gelir İdaresi Araç Giderleri Rehberi

Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), işletmede kullanılan veya kiralanın taşıt giderlerinin Gelir Vergisi Kanunu’na göre indirim konusu yapılması hakkında detaylı bir rehber yayınladı https://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/images/infografik/2025/2025_binek_oto_gider.pdf Araç giderleriyle ilgili bu kılavuz, hangi harcamaların vergi matrahından düşülebileceğine açıklık getirerek mükelleflerin giderini doğru bir şekilde muhasebeleştirilmesi açısından önemlidir ve bu nedenle incelenmesinde fayda görüyoruz.

Deprem Bölgesinde Eski Yapılandırma Taksitlerine Erteleme

14 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete ‘de yayımlanan 10070 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Kahramanmaraş merkezli deprem nedeniyle mücbir sebep hali 30.11.2025’e kadar uzatılan Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya illeri ile Gaziantep’in İslâhiye ve Nurdağı ilçelerindeki mükelleflerin, 7256 ve 7326 sayılı yapılandırma kanunları kapsamındaki taksit ödeme süreleri yeniden belirlendi. (<https://www.resmigazete.gov.tr>). Buna göre deprem bölgesinde 6/2/2023–30/11/2025 arasında vadesi gelen taksitlerin ilk ödemesi mücbir sebep bitimini izleyen ayda (Aralık 2025’te), kalanları ise aylık periyotlarla ödenecek şekilde ertelendi.

Depremden etkilenen bölgelerde daha önce yapılandırmaya giden mükellefler, bu erteleme sayesinde nakit akışlarını rahatlatma imkânı bulacaklar; ancak Aralık 2025’ten itibaren başlayacak yeni takvim için hazırlıklı olunmalı.

Deprem Bölgesinde 7440 Yapılandırma Başvuru Süresi

14 Temmuz 2025'te yayımlanan "7440 sayılı Kanun Genel Tebliği (Seri No: 9)" ile deprem illerindeki mükelleflerin Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması Kanunu (7440) kapsamında başvuru ve ödeme süreleri uzatıldı. Mücbir sebep hali 30.11.2025'e kadar süren Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş, Malatya ile Gaziantep'in İslâhiye ve Nurdağı ilçelerindeki mükellefler, 7440 sayılı kanunla yapılandırma başvurularını 2 Mart 2026 sonuna kadar yapabilecek; ilk taksiti (veya peşin ödemeyi) 31 Mart 2026 sonuna kadar, diğer taksitleri de aylık dönemler halinde ödeyebilecekler.

KKDF Oranında Artış (Döviz ve Altın Kredileri)

18 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanan 10094 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile bankalar ve finansman şirketlerince yurt içinde kullanılan ticari döviz ve altın kredilerine uygulanan Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) kesinti oranı %0'dan %1'e yükseltildi. Bu oran artışı 19 Temmuz 2025'ten itibaren kullanılan yeni krediler için geçerli olacak. Faktöring ve finansal kiralama şirketlerine kullanılan döviz kredilerinde KKDF oranı değişmeyip %0 uygulanmaya devam edecek.

18 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanan 10094 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile bankalar ve finansman şirketlerince yurt içinde kullanılan ticari döviz ve altın kredilerine uygulanan Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu (KKDF) kesinti oranı %0'dan %1'e yükseltildi. Bu oran artışı 19 Temmuz 2025'ten itibaren kullanılan yeni krediler için geçerli olacak.

İthalat Rejimi ve İlave Gümrük Vergileri Kararları

Temmuz ayı sonunda Resmî Gazete 'de ithalat vergilerine ilişkin iki önemli karar yayımlandı. Bunlardan ilki, İthalat Rejimi Kararında değişiklik yapan 10130 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı olup ithalatta uygulanan vergi ve kotalara bazı düzenlemeler getirdi (özellikle belirli tarife pozisyonlarında gümrük vergisi uyarlamaları yapıldı). İkinci olarak, 30 Temmuz 2025 tarih ve 32971 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan 10131 sayılı Karar ile bazı ürünlerin Katar menşeli olması halinde uygulanacak ilave gümrük vergisi oranları belirlendi. Bu karar, 1 Ağustos 2025'ten itibaren yürürlüğe girecek Katar'la yapılan ticarete belirli ürün gruplarına istisnai gümrük vergisi uygulamasını düzenliyor.



4857 Sayılı İş Kanunu'nda Yapılan Değişiklik ve İşverenler Açısından KEP Zorunluluğu

24 Temmuz 2025 tarihli ve 7555 sayılı Kanun ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 109. maddesinde önemli bir değişiklik yapılmıştır. Söz konusu düzenleme ile birlikte, işverenler için Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) sistemi üzerinden bildirimde bulunma zorunluluğu resmî olarak yürürlüğe girmiştir.

Bu kapsamda; bordro bildirimleri, fesih yazıları, disiplin süreçleri, e-fatura itirazları gibi birçok resmî işlemin yalnızca KEP aracılığıyla gerçekleştirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Dolayısıyla işverenlerin, yeni mevzuata uyum sağlamak adına süreçlerini gözden geçirmeleri ve gerekli altyapı düzenlemelerini yapmaları önem arz etmektedir.

7555 sayılı kanunun 23. maddesindeki düzenlemeye göre işçi çalıştıran her işletmeye KEP zorunluluğu getirilmesiyle birlikte;

- İşverenler, işçilere yönelik tüm resmî bildirimleri Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) sistemi aracılığıyla gerçekleştirmekle yükümlüdür.
- KEP sistemi üzerinden yapılan bildirimler, hukuki açıdan geçerli ve bağlayıcı kabul edilmektedir. Bu kapsamda iletilen belgeler, tebliğ edilmiş sayılır ve ilgili tarafları hukuken sorumlu kılar.
- Söz konusu düzenleme, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 109. maddesi çerçevesinde uygulamaya alınmış olup, işçi-işveren ilişkilerinde dijital tebligatın zorunlu hâle gelmesini sağlamaktadır.



Kanundan alınan alıntı ise tam şu ifadeleri içeriyor:

“İş Kanunu’nun 109. maddesinde yapılan düzenlemeyle, işverenin işçiye yapacağı bildirimlerin artık yalnızca elden imza karşılığı teslim edilmesiyle sınırlı kalmayacağı açıkça belirtilmiştir. Yeni düzenleme, işçinin onay vermesi şartıyla, elektronik ortamdan gönderilen iletilerin de geçerli bildirim sayılabileceğini hükme bağlamaktadır. Bu elektronik iletilerin yalnızca e-posta ile değil, hukuki geçerliliği ve delil niteliği olan Kayıtlı Elektronik Posta sistemi üzerinden iletilmesi gerekmektedir.

Özellikle iş akdinin feshi gibi sonuç doğuran işlemlerde, bildirimin mutlaka yazılı biçimde yapılması zorunludur. Eğer bildirimi alan taraf imza atmazsa, bu durum bir tutanakla kayıt altına alınarak belgelenecektir. Ancak, 7201 sayılı Tebligat Kanunu kapsamındaki işlemlerde yine o kanunun hükümleri geçerliliğini koruyacaktır.

Ayrıca, KEP sistemiyle yapılan bildirimlerin maliyeti işverene ait olacak; bu elektronik bildirimlerin tamamı, KEP’ e ilişkin yürürlükteki mevzuata uygun biçimde gerçekleştirilmek zorunda olacaktır.”

İlgili açıklamaya istinaden, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 109. maddesinde yapılan değişikliğe ait eski ve yeni hüküm karşılaştırması aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Düzenleme Alanı	Eski Madde 109	Yeni Madde 4857/109. md (7555 s. Kanun md. 23)
Bildirim yöntemi	Yazılı	Yazılı veya KEP ile yapılacaktır
Fesih bildirimi	Yazılı zorunluluk vardı	Yazılı olarak
İspat Yönetimi	Zor	KEP sayesinde kesin delil sağlanır
Masraflar	Belirsiz	KEP masrafı işverene aittir.
İmza reddi	Uygulamada sorunluydu	Tutanakla tespit edilmek zorunda

TEMAS MONTHLY

TEMAS MONTHLY

Yeni Yatırım Teşvik Sistemi

YENİ YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

2025/9903 sayılı Yatırımlarda Devlet yardımları Hakkında Karar ile birlikte, 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet yardımları hakkında Karar ile 2018/11201 sayılı Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Karar yürürlükten kaldırılmak suretiyle, yatırım teşvik uygulamalarında yeni bir döneme girilmiştir. Yeni teşvik sistemi, kalkınma planlarında öngörülen hedefler doğrultusunda, üretim ve istihdamın artırılması yanı sıra ülkemizin kritik ihtiyaçlarını karşılayacak, arz güvenliğini sağlayacak, dışa bağımlılığı azaltacak ve uluslararası rekabet gücünü artıracak katma değeri yüksek yatırımların özendirilmesi, işletmelerin yeşil ve dijital dönüşümlerinin hızlandırılmasına, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasına yönelik yatırımların desteklenmesine odaklanmaktadır. Yeni teşvik sistemi Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi ve Sektörel Teşvik Sistemi olmak üzere iki ana destek sistemi üzerine inşa edilmiştir. Bölgesel teşvikler esasen bir teşvik sistemi olmayıp, Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi ve Sektörel Teşvik Sistemi kapsamında desteklenecek yatırımlar için sağlanacak sigorta primi ve sigorta primi işveren hissesi desteklerini ifade etmektedir.



Umut Varlı
Ortak, Vergi ve Bağımsız
Denetim Hizmetleri

Yatırımda Aranacak Şartlar

Desteklenecek Yatırım Konuları

Karar kapsamında desteklenecek yatırım konuları 2025/9903 sayılı Kararın 3 numaralı ekinde yer alan konulardan olması ve bu konular için belirtilen şartları sağlaması gerekmektedir. Ancak Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi, Dijital Dönüşüm Programı, Yeşil Dönüşüm Programı kapsamında yapılacak yatırımlar ile Öncelikli Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında desteklenen sanayi sicil belgesine sahip mevcut tesislerde yapılacak deprem veya yangın riskine karşı yapılan yatırımlar açısından Kararın 3 numaralı ekinde yer alma şartı aranmayacaktır.

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesini oluşturan Programlar açısından yatırım konuları Bakanlık tarafından belirlenmekte ve yapılacak çağrı duyurusunda desteklenecek yatırım konuları da belirtilmektedir.

Öncelikli yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında desteklenecek yatırım konuları Kararın 9'uncu maddesinde sayılmış olup, özel şartlar açısından Kararın 3 numaralı ekinde yer alan sınırlamalar dikkate alınacaktır. Örneğin, Öncelikli Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında desteklenecek otel yatırımları için Kararın 3 numaralı ekinde yer alan en az 50 oda kapasitesi şartı aranacaktır.

Kararın 3 numaralı ekinde yer alan desteklenecek yatırım konuları esasen Hedef Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında desteklenecek yatırımlara yöneliktir.

Asgari Sabit Yatırım Tutarı

Yatırımlarda Devlet desteklerinden yararlanılabilmesi için ayrıca belirlenmiş olduğu durumlar hariç olmak üzere asgari sabit yatırım tutarının; 1 ve 2'nci bölgelerde 12 Milyon TL, diğer bölgelerde 6 Milyon TL olması gerekmektedir. Bu tutarlar asgari sabit yatırım tutarı gereksinimini ifade etmekte olup, Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında yapılacak Bakanlık yatırım çağrılarında daha yüksek asgari sabit yatırım tutarı belirlenebilecektir. Ayrıca Kararda, Stratejik Hamle Programı kapsamında desteklenecek yatırımlarda asgari sabit yatırım tutarı yüksek teknoloji ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar için 100 Milyon TL, diğer yatırımlar için ise 200 Milyon TL olarak belirlenmiştir.

Teşvik belgesi kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilen maddi olmayan duran varlıkların (marka, lisans, know-how vb.) oranı, teşvik belgesinde kayıtlı toplam sabit yatırım tutarının %25'ini aşamaz. Dijital dönüşüm Programı kapsamında desteklenen yatırımlarda bu sınır geçerli değildir.

Yatırımların Finansal Kiralama Yoluyla Yapılması

Teşvik belgesi kapsamında yer alan makine ve teçhizatın tamamı veya bir kısmı doğrudan yatırımcı tarafından satın alınabileceği gibi finansal kiralama yoluyla da temin edilebilir.

Finansal kiralama yöntemiyle yapılacak yatırımlarda finansal kiralamaya konu makine ve teçhizata ait toplam tutarın her bir kiralama şirketi için asgari 3 Milyon TL olması gerekmektedir. Finansal kiralama şirketi ile yatırım belgesi kapsamındaki makine ve teçhizat edinimi için yapılacak sözleşmenin 3 Milyon TL altında olması durumunda, söz konusu sözleşmeye dahil makine ve teçhizat sabit yatırım tutarına dahil edilemeyecek ve Kararda belirtilen desteklerden yararlanamayacaktır.

Finansal kiralama şirketinin yatırım kapsamındaki makine ve teçhizat için gümrük vergisi muafiyeti ve KDV istisnası desteklerinden yararlanabilmesi için teşvik belgesi alması gerekmektedir. Yatırımcının teşvik belgesi dikkate alınarak finansal kiralama şirketi adına yerli temin ve/veya ithalat işlemleri yapılabilir. Bu şekilde yapılan işlemlerde yatırımcı, finansal kiralama şirketleri ile müteselsilen sorumludur.

Yeniden Değerleme

Karar ve eklerinde yer alan TL cinsindeki tutarlar her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'nci maddesinin (B) fıkrası hükmü uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak takvim yılı başından geçerli olmak üzere güncellenecektir.

Örneğin yatırımlarda devlet desteklerinden yararlanmak için asgari sabit yatırım tutarı 1 ve 2'nci bölgelerde 12 Milyon TL'dir. Bu tutar 2025 yılında yapılacak başvurular için geçerli olan tutardır. 2025 yılı için yeniden değerlendirme oranının %40 olarak belirlendiği varsayımı altında 2026 yılı için aranacak asgari sabit yatırım tutarı 16,8 Milyon TL olacaktır.



Elektronik Fatura Zorunluluğu

01/01/2026 tarihinden itibaren teşvik belgesi kapsamında yurt içinden temin edilen mal ve hizmet bedelleri için elektronik fatura veya elektronik arşiv fatura düzenlenmesi zorunludur.

Teşvik Belgeli Yatırımlar İçin Bakanlığa Bildirimde Bulunma Zorunluluğu

01/01/2026 tarihinden itibaren Karar kapsamındaki destekleri uygulayan kurum ve kuruluşlar gümrük beyannamesi, elektronik fatura veya elektronik arşiv fatura gibi belgeleri elektronik ortamda Bakanlığa iletmek ile yükümlüdür.

01/01/2026 tarihinden itibaren teşvik belgesi kapsamında sağlanan destek miktarları, destekleri uygulayan kurum ve kuruluşlarca destekten yararlanılan tarihi takip eden ikinci ayın sonuna kadar destek unsuru ve teşvik belgesi bazında Bakanlığa iletilecektir.

Destek Uygulamasında Sınır

Kararın 5/14 maddesi uyarınca teşvik belgesi kapsamında sağlanan KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirimi, faiz veya kâr payı desteği ve makine desteğinin faydalanma yılı esas alınarak yeniden değerlendirme oranı ile hesaplanan toplam değeri, yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak hesaplanmış gerçekleşen sabit yatırım tutarını geçemeyecektir. Daha önceki yatırımlarda Devlet destekleri kararlarında bulunmayan bu düzenleme 01.01.2026 tarihinde yürürlüğe girecektir. Buna göre Karar kapsamında yararlanılacak destek tutarının bir üst sınırı belirlenmiştir.

Karar kapsamında yararlanılacak destek tutarlarının üst sınırının hesaplamasında KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirimi, faiz veya kar payı desteği ile makine desteği dikkate alınacak olup, yatırım yeri tahsisi, sigorta primi işveren hissesi desteği ile sigorta primi desteği hesaplamada dikkate alınmayacaktır.

YENİ TEŞVİK SİSTEMİ

UYGULAMALARI

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi, 2025/9903 Sayılı Karar ile yürürlüğe giren yeni yatırım teşvik sisteminin ana çatısını oluşturur. Hamlenin amacı, yüksek katma değerli, stratejik öneme sahip ve bölgesel kalkınmayı destekleyici yatırımları teşvik etmektir.

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi; Teknoloji Hamlesi Programı, Yerel Kalkınma Hamlesi Programı ve Stratejik Hamle Programı olmak üzere üç programdan oluşmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamındaki Programlara, Bakanlık tarafından yapılacak çağrı duyurusu üzerine başvuru yapılabilecektir. Bakanlık tarafından yapılan çağrılarda, desteklenecek yatırım konuları, başvuru şartları ve başvuruda aranacak bilgi ve belgeler, asgari yatırım tutarı ile başvuru takvimi yer alacaktır.

Teknoloji Hamlesi Programı

Program, Türkiye’de katma değerli üretimin artırılması amacı doğrultusunda, Bakanlık ve bağlı/ilgili kuruluşları tarafından sağlanan destek ve teşviklerin orta-yüksek ve yüksek teknoloji seviyeli sektörlerle yoğunlaştırılmasına yönelik özel bir programdır. Programda, Türkiye için kritik öneme sahip ve gelecek potansiyeli yüksek ürünlerin ülke içindeki üretim kapasitesinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda, Bakanlık tarafından ithalat bağımlılığının azaltılması, rekabet yoğunlaşması, yurt içi üretim yetkinlikleri, küresel talebin gelişim trendi, gelecek potansiyeli gibi çeşitli kriterler göz önünde bulundurularak belirlenen Öncelikli Ürün Listesine yönelik olarak Bakanlık tarafından sağlanan yatırım teşvikleri ile KOSGEB ve TÜBİTAK tarafından sağlanan proje desteklerinin tek pencere mekanizması ile bir arada ve/veya münhasıran sunulması öngörülmektedir. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu teknolojik gelişime katkı sağlayacak yatırım projelerinin, uçtan uca bir yönetim ve destek modeli ile Program kapsamında hayata geçirilmesi hedeflenmektedir.

Orta-yüksek ve yüksek teknoloji seviyeli sektörlerdeki katma değeri yüksek ürünlerin ve bu sektörlerin gelişimi için kritik önemi haiz ürünlerin üretimini artırmaya yönelik olarak yapılacak yatırımlar 2025/9903 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile 2016/9495 sayılı Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar hükümleri çerçevesinde desteklenmektedir.

Yatırım projesinin Ar-Ge yatırımını da içermesi durumunda TÜBİTAK tarafından sağlanan yatırım destekleri, yatırımcının KOBİ olması durumunda ise KOSGEB Stratejik Ürün Destek Programı kapsamındaki destekler gündeme gelmektedir. Teknoloji Hamlesi Programı, Bakanlık ve ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından teknoloji yoğunluklu ürün üretilmesine yönelik yatırım projelerinin verimli ve etkin bir şekilde kullanılması amacıyla desteklerin program portalı üzerinden tek pencere mekanizması ile tek elden yürütülmesini amaçlamaktadır.

Teknoloji Hamlesi Programı kapsamında Öncelikli ürün Listesindeki ürünlere ya da teknolojilere yönelik yatırımlar desteklenebilir. Diğer bir deyişle, program kapsamında tanımlanan destekler, Öncelikli Ürün Listesindeki ürünlerin üretilmesine ilişkin yatırım projelerine kullanılır.

Öncelikli Ürün Listesi, Bakanlık tarafından dış ticaret verileri, talep gelişimi, rekabet yoğunluğu gibi çeşitli kriterler dikkate alınarak belirlenen; orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerdeki ürünlerin ve bu sektörlerin gelişimi için kritik ürünlerin yer aldığı liste olup, Bakanlık tarafından tebliğle belirlenmektedir¹. Öncelikli ürün listesi Bakanlık tarafından her yıl Ocak ayı içerisinde güncellenebilmektedir.

Bakanlık tarafından belirlenen ve tebliğ edilen öncelikli ürün listesi; orta-yüksek ve yüksek teknoloji düzeyine sahip Kimya (NACE Kodu 20), Eczacılık (NACE Kodu 21), Tıbbi ve Dişçilikle İlgili Araç Gereçler İmalatı (NACE Kodu 3250)

Bilgisayar, Elektronik ve Optik (NACE Kodu 26), Elektrikli Teçhizat (NACE Kodu 27), Makine (NACE Kodu 28) ve Ulaşım Araçları (NACE Kodları 29 ve 30) sektörlerinde yer alan veya bu sektörlerin gelişimi için kritik önemi olan diğer sektör ürünleri arasından seçilen ürünlerden oluşmaktadır.

Programa sadece Türkiye’de yerleşik sermaye şirketleri başvurabilecektir.

Programa yapılan başvurular oldukça ayrıntılı ve uzun bir değerlendirme sürecinden geçmektedir. Program kapsamındaki başvuruların nihai değerlendirilmesi bakanlık bünyesinde oluşturulan Teknoloji Hamlesi Programı Değerlendirme Komitesi tarafından yapılmakta ve karara bağlanmaktadır. Komite, destekleme kararı verilen projeler için hangi destek unsurlarının tanımlanacağına ve ilgili mevzuatta yer alan sınır ve koşullar çerçevesinde kalmak kaydıyla destek unsurlarının miktar ve sürelerine karar verecektir.

¹Bakanlık tarafından belirlenen Öncelikli Ürün Listesi 18.09.2019 tarih ve 30892 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Listenin güncel haline <https://www.hamle.gov.tr/Home/UrunListesi> adresinden ulaşılabilir.

Program Kapsamında Sağlanan Destekler

Program kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırım projeleri için, Ar-Ge destekleri ve/veya üretime yönelik yatırım destekleri tek pencere uygulaması çerçevesinde tanımlanır. Bu Program kapsamında desteklenmesine karar verilen projeler; ilgili TÜBİTAK destek programı kapsamında TÜBİTAK tarafından, KOSGEB Stratejik Ürün Destek Programı kapsamında KOSGEB tarafından, 9903 sayılı Karar veya 2016/9495 sayılı Karar hükümleri çerçevesinde Bakanlık tarafından sağlanan desteklerden yararlandırılabilir.

Programa kesin başvurusu tamamlanan yatırım projeleri için Komite tarafından 9903 sayılı Karar veya 2016/9495 sayılı Karar kapsamında destek verilmesine dair değerlendirme yapılarak, yatırım projesinin destekleneceği Karar belirlenir.

Komite tarafından yatırım projesinin 9903 sayılı Karar kapsamında Teknoloji Hamlesi Programı çerçevesinde desteklenebileceğine karar verilebileceği gibi ilgili Karardaki gerekli koşulları sağlayan yatırım projelerinin 2016/9495 sayılı Karar kapsamında desteklenmesine de karar verebilir. Yatırım projesinin 2016/9495 sayılı Karar kapsamında desteklenmesine karar verildiği durumlarda Komite kararı Cumhurbaşkanı onayına sunulur ve uygun bulunan yatırım projeleri için Cumhurbaşkanı kararı yayımlanır.

Program kapsamında yatırım başvurusunun destekleneceği karara göre yararlanılabileceği destek unsurları aşağıdaki gibidir.

Destekler	2025/9903 sayılı Karar	2016/9495 Sayılı Karar
KDV İstisnası	Var	Var
Gümrük vergisi Muafiyeti	Var	Var
Vergi İndirimi	Var	Var
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	6. Bölgede 12 Yıl Diğer Bölgelerde 8 Yıl	10 Yıl
Sigorta Primi Desteği	6. Bölgede 10 Yıl	Yok
	Destek Oranı: %40 ²	
Faiz veya Kar Payı Desteği	Azami Destek Tutarı: 240 Milyon TL	10 Yıla Kadar Limitsiz
	Azami Destek Oranı: Yatırımın %20'si	
	Destek Oranı: %25	
Makine Desteği³	Azami Destek Tutarı: 240 Milyon TL	Yok
	Azami Destek Oranı: Yatırımın %15'i	
Yatırım Yeri Tahsisi	Var	Var
KDV İadesi	Yok	Var
Enerji Desteği	Yok	10 Yıl Enerji Giderinin Yarısı
Nitelikli Personel Desteği	Yok	20 X Brüt Asgari Ücret 5 Yıl
Sermaye Desteği	Yok	Var
Kamu Alım Garantisi	Yok	Var

Yatırım projesinin destekleneceği Karardan bağımsız olarak Komite tarafından uygun bulunan TÜBİTAK-1511 Destekleme Programı kapsamında Ar-Ge desteği ve KOSGEB Stratejik Ürün Destek Programı çerçevesinde KOBİ desteklerinden de yararlanılabilecektir.

Yerel Kalkınma Hamlesi Programı⁴

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesinin alt programlarından birisi olan Yerel Kalkınma Hamlesi Programı, yerel ve bölgesel kalkınmayı sağlamak ve bölge içi ve bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak temel amaçları doğrultusunda; bölgelerin sahip olduğu potansiyellerin değerlendirilmesi, atıl kaynakların kullanılması, yetkinliklerin harekete geçirilmesi, yerel ihtiyaçların karşılanması, teknoloji üretim seviyesinin yükseltilmesi ve bölgelerin sektörel öncelikleri doğrultusunda gelişmelerinin hızlandırılmasına yönelik olarak, yerel yatırım konularının desteklenmesini amaçlamaktadır.

Program kapsamında desteklenecek yatırım konuları; illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik durumu ve coğrafi potansiyelleri, atıl kaynakların değerlendirilmesi, yerel ihtiyaçların karşılanması, bölgede üretimi olmayan ancak başarı olasılığı yüksek sektörlerin geliştirilmesi, ileri-geri bağlantılı sektörlerin desteklenmesi, istihdam potansiyeli ve kümelenme etkisi gibi kiteler çerçevesinde belirlenmektedir.

Program kapsamında desteklenecek yatırım konuları il bazlı olarak 09/07/2025 tarih ve 32951 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Yerel Yatırım Konuları Listesi Tebliği ile belirlenmiştir. Söz konusu tebliğ ile her il için dört farklı yatırım konusu belirlenmiş olup, Bakanlık tarafından yatırım konuları her yıl Ocak ayında değiştirilip ilan edilebilecektir.

Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğüne yapılacak çağrıda hangi illerdeki hangi yatırım konularının destekleneceği belirtilecektir. Diğer bir deyişle Genel Müdürlükçe yapılacak çağrılarda desteklenecek yatırım konuları ve iller sınırlı olarak ilan edilebilecektir.

Ayrıca yapılacak olan çağrılarda, desteklenmesi öngörülen yatırım konuları bakımından asgari öz sermaye, asgari yatırım tutarı, asgari istihdam sayısı, asgari kapasite gibi şartlar aranabilecektir.

Program kapsamında başvuru yapılmadan önce yatırımcı tarafından yatırım konusuna ilişkin tam fizibilite raporu hazırlanması gerekmektedir.

Programın tanıtımının yapılması, çağrı duyurusunun yayımlanması, başvuruların alınması, değerlendirme süreçleri ve sonuçların ilanı hususları Portal⁵ üzerinden gerçekleştirilirken, programa ilişkin teşvik belgesine yönelik iş ve işlemler ile izleme, raporlama ve tamamlama gibi destek uygulaması süreçleri ise E-TUYS üzerinden yürütülmektedir.

Program kapsamında desteklenecek yatırım konuları Bakanlıkça yapılacak çağrılar ile belirlenecektir. Program kapsamında komple yeni yatırımlar desteklenecektir. Bununla birlikte mevcut yatırımlardan, Programın gerektirdiği asgari şartları sağlamak koşuluyla mevcut üretim kapasitesinin en az %75 oranında ve mevcut kayıtlı istihdamda en az %50 oranında artış sağlayan kapasite artışına yönelik yatırımlar da desteklenecektir.

Yerel Kalkınma Hamlesi Programı kapsamındaki başvuruların değerlendirilmesinde iki aşamalı bir değerlendirme süreci söz konusudur. Başvurular birinci aşamada Ajans Yönetim Kurulu, ikinci aşamada ise Yerel Kalkınma Hamlesi Programı Değerlendirme Komitesi tarafından değerlendirilecektir. Komite tarafından yapılacak değerlendirme nihai değerlendirmedir. Projeler her bir Komite üyesi tarafından 100 puan üzerinden puanlanır. Üyelerin yarısından fazlasının 70 puan ve üzeri puan vermesi ve projeye ilişkin puan ortalamasının en az 70 olması durumunda başvuru olumlu sonuçlandırılabilir.

Komite tarafından desteklenmesine karar verilen projeler için ayrı bir başvuru ve değerlendirmeye gerek olmaksızın TUYSGM tarafından teşvik belgesi düzenlenir. Teşvik belgesi kapsamında sağlanacak Devlet yardımlarına ilişkin iş ve işlemler, ilgili mevzuat çerçevesinde TUYSGM tarafından yürütülür.



²Kredi kullanım tarihinde geçerli olan TCMB'nin bir hafta vadeli repo ihale faiz oranına uygulanacak oranı ifade eder.

³Faiz veya kar payı desteğinden faydalanan yatırımlara makine desteği sağlanmaz.

⁴Yerel Kalkınma Hamlesi Programı Uygulama Usul ve Esasları Tebliği 09/07/2025 tarih ve 32951 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

⁵www.yerelkalkinmahamlesi.sanayi.gov.tr

Program Tarafından Sağlanan Destekler

Yerel Kalkınma Hamlesi Programı kapsamında desteklenecek yatırımlar Karar uyarınca düzenlenen tüm destek unsurlarından faydalanabilecektir. Program uyarınca sağlanan destekler aşağıdaki gibidir.

DESTEKLER		YEREL KALKINMA HAMLESİ PROGRAMI
KDV İstisnası		✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50
	Vergi İndirim Oranı (%)	60
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		8 Yıl (6. Bölgede 12 Yıl)
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		Yalnızca 6. Bölgede geçerli 10 yıl
Faiz veya Kâr Payı Desteği	Destek Oranı*	%40
	Azami Destek Tutarı	240 m TL
	Azami Destek Oranı	Yatırımın %20'si
VEYA	Destek Oranı	%25
Makine Desteği	Azami Destek Tutarı	240 m TL
	Azami Destek Oranı	Yatırımın %15'i
Yatırım Yeri Tahsisi		✓

Stratejik Hamle Programı

Stratejik Hamle Programı, katma değeri yüksek, ülkemizin kritik ihtiyaçlarını karşılayacak, arz güvenliğini sağlayacak, dışa bağımlılığını azaltacak, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma-geliştirme (Ar-Ge) içeriği yüksek imalat sektörü yatırımlarını desteklemektedir. Ayrıca Dijital Dönüşüm Programı ve Yeşil Dönüşüm Programı kapsamındaki yatırımlar da bu programın öncelikli alanları arasındadır.

Stratejik Hamle Programı kapsamında desteklenecek yatırımlarda aranacak asgari sabit yatırım tutarı yüksek teknoloji ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar için 100 Milyon TL, diğer yatırımlar için ise 200 Milyon TL olarak belirlenmiştir.

Stratejik hamle programı kapsamında sunulan desteklerden yararlanmak isteyen yatırımcıların başvuruları Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından aşağıdaki kriterler çerçevesinde ön değerlendirmeye tabi tutulur.

- Yatırım konusunun stratejik hamle yatırım konuları listesinde yer alması⁶,
- Üretilmesi planlanan ana ürünün/ürünlerin son bir yıl içerisindeki ihracatın ithalatı karşılama oranının azami %70 olması,
- Tebliğ ile belirlenen katma değer hesabı yöntemine göre hesaplanacak katma değer oranının asgari %30 olması,

ç) Yatırım tutarının %20'si kadar öz kaynağının bulunması,

d) yatırım konusu ürünle ilgili olarak son bir yıl içinde gerçekleşen toplam ithalat tutarının 50 Milyon USD ve üzerinde olması,

Ön değerlendirmenin olumlu sonuçlanabilmesi açısından yatırım başvurusunun yukarıda sayılan beş kriterden en az üçünü sağlaması gerekmektedir. Gerekli kriterlere sahip yatırım projeleri için Bakanlık ile protokol imzalamış kalkınma veya yatırım bankalarından biri tarafından fizibilite raporu hazırlanması gerekmektedir. Kalkınma ve yatırım bankası proje için ekonomik, teknik ve mali analizi içeren fizibilite raporunu bakanlığa sunar.

Asgari 50 Milyon TL tutarındaki yeşil dönüşüm programı ve dijital dönüşüm programı kapsamında desteklenecek yatırımlar, yukarıda belirtilen değerlendirme süreci olmaksızın Stratejik Hamle Programı kapsamında desteklenebilir.

Stratejik Hamle Programı kapsamında desteklenecek yatırımlar Stratejik Hamle programı Değerlendirme Komitesi tarafından proje bazında değerlendirilir ve uygun görülen projeler için teşvik belgesi düzenlenir.

⁶Stratejik Hamle programı kapsamında desteklenecek yatırım konuları listesi 21/06/2025 tarih ve 32933 sayılı resmi Gazetede yayınlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğin (Tebliğ No:2025/1) Ek-1'inde yer almaktadır.

Program Kapsamında Sağlanan Destekler

Stratejik Hamle Programı kapsamında desteklenecek yatırımlar Karar uyarınca düzenlenen tüm destek unsurlarından faydalanabilecektir. Program uyarınca sağlanan destekler aşağıdaki gibidir.

DESTEKLER		STRATEJİK HAMLE PROGRAMI
KDV İstisnası		✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	40
	Vergi İndirim Oranı (%)	60
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		8 Yıl (6. Bölgede 12 Yıl)
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		Yalnızca 6. Bölgede geçerli 10 yıl
Faiz veya Kâr Payı Desteği	Destek Oranı*	%30
	Azami Destek Tutarı	180 m TL
	Azami Destek Oranı	Yatırımın %15'i
Makine Desteği	Destek Oranı	%25
	Azami Destek Tutarı	180 m TL
	Azami Destek Oranı	Yatırımın %15'i
Yatırım Yeri Tahsisi		✓

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi Kapsamında Yapılacak Ödemeler

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında yapılacak faiz veya kâr payı desteği ve makine desteği ödemeleri, yatırım harcamasının yapıldığı yılı takip eden yıl Bakanlığa ibraz edilecek yatırım ilerleme raporunda belirtilen yatırım tutarı esas alınarak hesaplanan destek hak ediş tutarı kadar yapılır. Sadece arazi-arsa harcamaları veya diğer harcama kalemlerinden oluşan yatırım ilerleme raporlarına istinaden ödeme yapılmaz.

Yatırım ilerleme raporu, Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında desteklenen yatırımlar için, yatırımcının teşvik belgesine konu yatırım ile ilgili harcamalarını ve yatırım düzeyini gösteren yeminli mali müşavir raporunu ifade etmektedir. Yeminli mali müşavir tarafından düzenlenen yatırım ilerleme raporu, makine desteği ve faiz veya kar payı desteği için hakediş raporu işlevini görmektedir.

Destek hak ediş tutarı, belge kapsamı yatırım ile ilgili kabul edilen sabit yatırım tutarı harcamalarının, faiz veya kâr payı desteği veya makine desteğinin her bir program için belirlenen azami oranı kadarını ifade eder ve belirlenen üst limitlerin üzerinde olamaz.

Sektörel Teşvik Sistemi

Sektörel Teşvik Sistemi, Öncelikli Yatırımlar Teşvik Sistemi ve Hedef Yatırımlar Teşvik Sistemi olmak üzere iki teşvik sisteminden oluşmaktadır.

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında yapılacak başvuruların aksine, Sektörel Teşvik Sistemi kapsamında teşvik belgesi düzenlenebilmesi için kullanıcılar tarafından E-TUYS uygulamasında yer alan tanımlı alanların doldurulması ve gerekli belgelerin E-TUYS üzerinden elektronik ortamda yüklenmesi suretiyle doğrudan yapılacaktır. Başvurular Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirilecek ve sonuca bağlanacaktır.

Öncelikli Yatırımlar Teşvik Sistemi

Öncelikli Yatırımlar Teşvik Sistemi ile yatırım ekosistemini destekleyen, desteklenen sektörleri yatayda kesen, nitelikli yatırımlar desteklenir. Öncelikli Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında desteklenecek yatırım konuları Kararın 9'uncu maddesinde sayılmıştır.

a) Dijital Dönüşüm Programı veya Yeşil Dönüşüm Programı kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırımlar.

b) Teknoloji Hamlesi Programı kapsamında yayımlanan öncelikli ürün listesinde belirtilen yüksek teknoloji ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar ile asgari 500 milyon TL tutarındaki yüksek teknoloji ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar.

c) İstanbul ilinde gerçekleştirilecek olan yatırımlar hariç olmak üzere; Teknoloji Hamlesi Programı kapsamında yayımlanan öncelikli ürün listesinde belirtilen orta yüksek teknoloji ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar ile asgari 1 milyar TL tutarındaki orta yüksek teknoloji ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar.

ç) Mühendislik karakterli yatırımlar hariç olmak üzere; 6 ncı bölgede yapılan yatırımlar, geçici 3 üncü ve geçici 4 üncü maddeler kapsamında değerlendirilen yatırımlar. (Bu kapsamda değerlendirilen elektrik enerjisi dağıtım yatırımları, elektrik enerjisi depolama yatırımları, ana şebeke üzerinden gaz yakıtlarının dağıtım konusundaki yatırımlar için vergi indirimi ve faiz veya kar payı desteği sağlanmaz)

d) Savunma Sanayii Başkanlığından alınacak proje onayına istinaden gerçekleştirilecek savunma alanındaki yatırımlar.

e) İmalat sanayii işletmelerinin öz tüketimine yönelik olarak gerçekleştirilecek enerji üretimi faaliyeti kapsamında bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla, güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi yatırımları ile rüzgâr enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi yatırımları. Güneş enerjisine dayalı elektrik üretimi yatırımlarında; güneş panellerinin üretim süreci ingot dilimleme aşamasından veya öncesindeki bir aşamadan başlayarak yurt içinde üretilmiş hücreden üretilmiş olması ve güneş paneli taşıyıcı konstrüksiyon sistemlerinin yurt içinde üretilmiş olması gerekir.

Rüzgâr enerjisine dayalı elektrik üretimi yatırımlarında; kanat ve kulelerin yurt içinde üretilmiş olması, 1/1/2026 tarihi itibarıyla yapılacak müracaatlara istinaden düzenlenmiş teşvik belgeleri kapsamı yatırımlarda ise kanat, kule, jeneratörün veya naselin jeneratörünün yurt içinde üretilmiş olması gerekir. Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleştirilen Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı (YEKA) ihaleleri

sonucu sözleşme imzalama hakkı kazanmış olan ve yine bu tarihten önce ön lisans veya lisans almış olan rüzgâr enerjisine dayalı elektrik üretimi yatırımlarında bu nitelik aranmaz.) (Bu kapsamda yapılan yatırımlara faiz veya kar payı desteği sağlanmaz)

f) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından düzenlenen geçerli bir maden işletme ruhsatı ve izni kapsamında 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 2 nci maddesinin 4-b grubunda yer alan madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretimi yatırımları.

g) Nükleer enerji santrali yatırımları.

ğ) Asgari 500 milyon TL tutarındaki, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) yatırımları ve yer altı doğal gaz depolama yatırımları.

h) Maden istihraç yatırımları ve/veya maden işleme yatırımları.

ı) 3213 sayılı Kanuna istinaden düzenlenmiş geçerli arama ruhsatı veya sertifikasına sahip yatırımcıların ruhsatlı sahalarında yapacağı maden arama yatırımları.

i) Ar-Ge yatırımları.

j) Ar-Ge merkezi veya tasarım merkezlerinde yürütülen Ar-Ge veya tasarım projeleri ile ilişkili İstanbul ili dışındaki yatırımlar.

k) Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi düzenlenmiş ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar. yönelik test merkezi yatırımları ile ihracatçı birliklerinin dış ticareti desteklemek amacıyla yapacakları test merkezi yatırımları.

l) Orta yüksek teknoloji ve yüksek teknoloji ürünlerine yönelik test merkezi yatırımları ile ihracatçı birliklerinin dış ticareti desteklemek amacıyla yapacakları test merkezi yatırımları.

m) Asgari yatırım tutarı şartı aranmaksızın ihtisas serbest bölgelerinde gerçekleştirilecek yazılım ve bilişim ürünleri üretimi yatırımları.

n) Asgari 3 megavat kurulu güç şartını sağlayan veri merkezi yatırımları. (Veri merkezi yatırımlarına yönelik komple yeni veya tevsi niteliğinde teşvik belgesi düzenlenmesine ilişkin müracaatlarda, TS EN 50600 standardı kapsamında minimum Kullanılabilirlik Sınıfı 3 (AC:3), minimum Koruma Sınıfı 4 (PC:4), minimum Enerji Ayrıntı Seviyesi 3 (GL:3) olan TSE Veri Merkezi Tasarım Belgesinin sunulması gerekir.

Teşvik belgesine konu veri merkezinde kısmi hesaplama yapılmayan tam doluluk oranında "Güç Kullanım Etkinliği (PUE)" değerinin azami 1,65 olması ve en az 2 telekom operatörüne ait fiber optik kablunun sonlanması gerekir. Yatırımın tamamlanmasını müteakip, bu fıkra da belirtilen standartların sağlandığına ilişkin TSE Veri Merkezi Tesis Belgesinin sunulması zorunludur.)

o) Tebliğ ile belirlenecek teknik şart ve standartlara göre hizmet veren veri merkezlerinde bulut hizmeti sağlayıcıları tarafından yapılacak asgari 200 milyon TL tutarındaki yatırımlar. (Bilgi teknolojisi ekipman ve yazılım yatırımlarının kurulacağı veri merkezlerinin TSE Veri Merkezi Operasyon Belgesi bulunması ve bu veri merkezlerinde en az 2 telekom operatörüne ait fiber optik kablunun sonlanması zorunludur. Bu yatırımlar ile kurulacak altyapı birden fazla veri merkezinde yer alabilir.)

ö) Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamında çevre lisansına tabi yatırımlar.

p) Demiryolu, denizyolu veya havayolu ile taşımacılık yatırımları.

r) Yük taşımacılığına yönelik liman yatırımları (yat limanı ve marina hariç).

s) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde, turizm merkezlerinde, Kültür ve Turizm Bakanlığının bağlı/ilgili alan başkanlıkları sınırları içerisinde veya termal turizm konusundaki turizm konaklama yatırımları.

ş) Özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan, kreş ve gündüz bakım evleri, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaokul ve lise eğitim yatırımları ile hava araçlarının kullanım, tamir ve bakımına yönelik eğitim yatırımları.

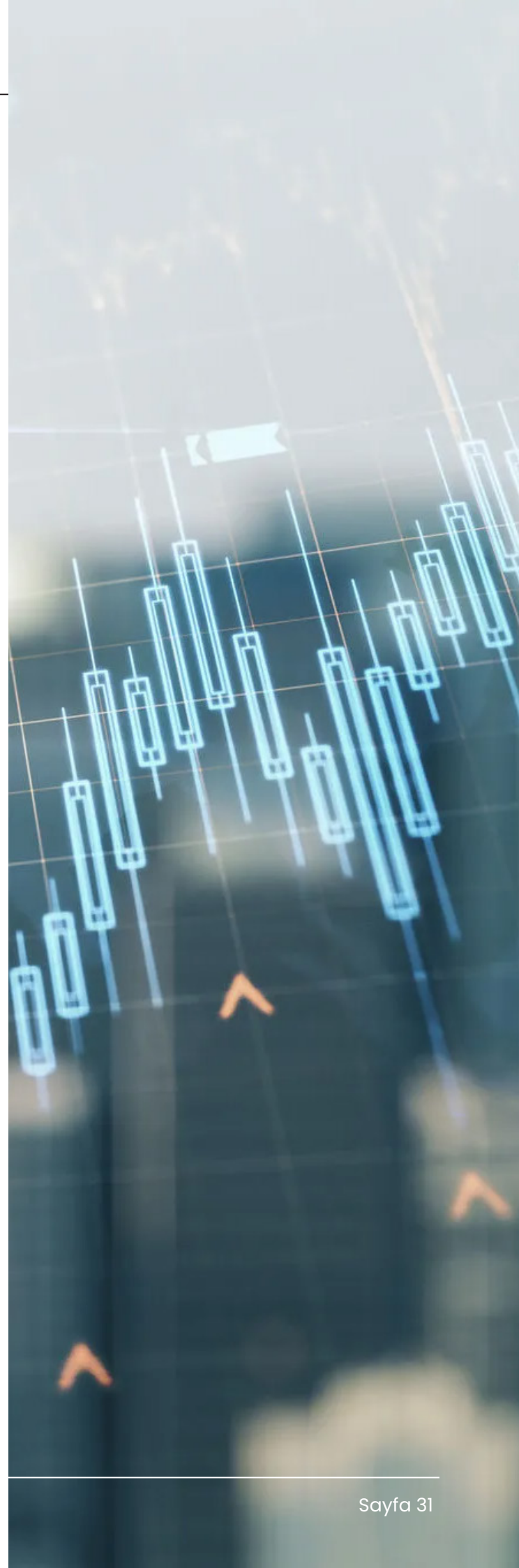
t) Asgari 100 kişi ve üzeri kapasiteli yaşlı ve/veya engelli bakım merkezleri.

u) Lisanslı depoculuk yatırımları.

ü) 25 dekar ve üzeri yurtiçinde üretilen sera teknolojilerini ihtiva eden otomasyona dayalı (bilgisayar kontrollü iklimlendirme, sulama, gübreleme ve ilaçlama sistemi ihtiva eden) topraksız sera yatırımları.

v)- Sanayi sicil belgesine sahip mevcut tesislerde yapılacak deprem veya yangın riskine karşı yapılan yatırımlar.

y)- Sanayi Genel Müdürlüğünden alınacak uygunluk yazısına istinaden gerçekleştirilecek afet teknolojileri alanındaki yatırımlar.





Hedef Yatırımlar Teşvik Sistemi

Hedef Yatırımlar Teşvik Sistemi ile sektörel nitelikler, kapasite kullanım oranları, katma değer gibi kriterler çerçevesinde oluşturulmuş yatırım konuları desteklenir

Hedef Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında Kararın 3 numaralı ekinde yer alan yatırım konuları belirtilen şartları sağlamaları halinde desteklenir.

Hedef Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında desteklenen; elektrik üretimi yatırımları, elektrik enerjisi dağıtım yatırımları, elektrik enerjisi depolama yatırımları ve ana şebeke üzerinden gaz yakıtların dağıtım konusundaki yatırımlar ile İstanbul ilinde gerçekleştirilecek yatırımlar vergi indirimi desteğinden yararlanamaz.

Hedef Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında sadece 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı bölgelerde gerçekleştirilecek yatırımlara faiz veya kâr payı desteği sağlanır. Elektrik üretimi yatırımları, elektrik enerjisi dağıtım yatırımları, elektrik enerjisi depolama yatırımları ile ana şebeke üzerinden gaz yakıtların dağıtım konusundaki yatırımlara faiz veya kâr payı desteği sağlanmaz.



Sektörel Teşvik Sistemi Kapsamında Sağlanan Destek Unsurları

Destekler		Öncelikli Yatırımlar	Hedef Yatırımlar
KDV İstisnası		✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	30	20
	Vergi İndirim Oranı(%)	60	60
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		1.- 6. Bölgede Kademeli: 0 – 1 – 2 – 4 – 8 – 12 yıl	
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		Yalnızca 6. Bölgede geçerli 10 yıl	
Faiz veya Kâr Payı Desteği	Destek Oranı**	%25	%25*
	Azami Destek Tutarı	24 m TL	12 m TL*
	Azami Destek Oranı	Yatırımın 10%'u	Yatırımın 10%'u*
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓

* Yalnızca 4,5 ve 6'ncı bölgelerde uygulanır

** Kredi kullanım tarihinde geçerli olan TCMB'nin bir hafta vadeli repo ihale faiz oranına uygulanacak oranı ifade eder

Diğer Hususlar

Alt Bölge Desteğinden Yararlanacak Yatırımlar

Kararın 22'nci maddesinde, sigorta primi işveren hissesi desteği açısından bazı yerlerde yapılacak yatırımların alt bölge desteğinden yararlanmasına imkan getirilmiştir.

Buna göre yatırımın;

- a) Organize sanayi bölgesinde veya endüstri bölgesinde gerçekleştirilmesi,
 - b) Yatırımın Ek-5'de belirtilen ilçelerde gerçekleştirilmesi durumunda,
- sigorta primi işveren hissesi desteği bakımından daha alt bölge desteklerinden yararlanmaları mümkün olacaktır.

Yatırımın (a) bendinde belirtilen yerlerde yapılması durumunda bir, (a) ve (b) bentlerinde belirtilen yerlerde yapılması durumunda ise iki alt bölge desteğinden yararlanabilmeleri söz konusudur.

Yatırımın fiilen 6'ncı bölgede yapılması durumunda, yatırımın aynı zamanda (a) veya (b) bendinde belirtilen yerlerde yapılması halinde sigorta primi işveren hissesi desteği bölgede geçerli olan süreye 2 yıl ilave edilmek suretiyle uygulanacaktır. Diğer bir deyişle 6'ncı bölgede yapılan bir yatırımın aynı zamanda bir organize sanayi bölgesi, endüstri bölgesi veya Ek-5'deki ilçelerden birine yapılması durumunda sigorta primi işveren desteği 6'ncı bölgede geçerli olan süreye (12 yıl) iki yıl ilave edilmek suretiyle (12+2=14 yıl) uygulanır.

Aşağıda bir yatırımın farklı bölgelerde ve farklı koşullarda yapılması durumunda yararlanabileceği sigorta primi işveren hissesi desteği sürelerini içeren örnekler yer almaktadır. (Yatırım Sektörel Teşvik Sistemi kapsamında yapılacaktır)



Yatırımın Yapıldığı Bölge	Yatırımın Yeri	Uygulanacak Destek Bölgesi	Destek Süresi
İzmir (1. Bölge)	Standart	1	-
İzmir (1. Bölge)	OSB veya EB'de	2	1 Yıl
İzmir (1. Bölge)	Hem OSB hem de Ek-5'deki bir ilçede	3	2 Yıl
Sivas (4. bölge)	Standart Yer	4	4 Yıl
Sivas (4. bölge)	OSB veya EB'de	5	8 Yıl
Sivas (4. bölge)	Hem OSB hem de Ek-5'deki bir ilçede	6	12 Yıl
Hatay (5. Bölge)	Standart yer	5	8 Yıl
Hatay (5. Bölge)	OSB veya EB'de	6	12 Yıl
Hatay (5. Bölge)	Hem OSB hem de Ek-5'deki bir ilçede	6	12 Yıl
Mardin (6. Bölge)	Standart Yer	6	12 Yıl
Mardin (6. Bölge)	OSB veya EB'de	6	14 Yıl
Mardin (6. Bölge)	Ek-5'deki bir ilçede	6	14 Yıl
Mardin (6. Bölge)	Hem OSB hem de Ek-5'deki bir ilçede	6	14 Yıl

Sivas ilinde yapılacak bir yatırım normal şartlarda 4'üncü bölge desteklerinden yararlanabilecektir. Ancak yatırımın OSB, endüstri bölgesi veya Ek-5'de belirtilen ilçelerden (örneğin Yıldızeli) yapılması durumunda bir alt bölge olan 5'inci bölge desteklerinden yararlanabilecektir. Yatırımın hem Ek-5'de belirtilen ilçelerden birinde hem de buralardaki bir OSB veya endüstri bölgesinde yapılması durumunda iki alt bölge olan 6'ncı bölge desteklerinden yararlanabilecektir.

Kullanılmış Komple Tesis ve Kullanılmış Makine ve Teçhizat İthalı

Kullanılmış komple tesisin teşvik belgesi kapsamında ithaline izin verilebilir. Bunun için Bakanlıkça görevlendirilen en az iki personelin komple tesisin bulunduğu ülkede yapacakları ekspertiz neticesinde, yerli üretim imkanları, teknolojik kazanım ve ihracat katkısı kriterlerine göre kullanılmış komple tesis ithalatının Bakanlıkça uygun görülmesi gerekmektedir. Teşvik belgesi kapsamında serbest bölgelerden kullanılmış komple tesis ithaline izin verilmez.

Teşvik belgesi kapsamında ithaline izin verilen komple kullanılmış tesisler, yatırım konusuna bağlı olarak yardımcı tesislerden bağımsız, bir mal veya hizmeti üretebilecek komple bir hattan veya teşvik belgesinde kayıtlı üretimi yapabilecek bir veya birden fazla makine ve teçhizattan oluşabilir.

Kapasite artışı oluşturmayan ve mevcut bir üretim hattında gerçekleştirilen tamamlama niteliğindeki makine grupları yatırımlar kullanılmış komple tesis olarak değerlendirilmez. Farklı firmalardan temin edilen münferit makine ve teçhizat ile tesis oluşturulamaz ve söz konusu tesislerin revizyon ve ticareti ile iştigal eden firmalardan da teşvik belgesi kapsamında ithalat yapılamaz.

Genel kural olarak kullanılmış veya yenileştirilmiş ithal makine ve teçhizat teşvik belgesi kapsamında sabit yatırım tutarına dahil edilemez. Ancak bu genel kuralın bazı istisnaları bulunmaktadır.

a)- Kararın 4 numaralı ekinde yer alan ve kullanılmış komple tesis kapsamında ithali uygun görülen kullanılmış makine ve teçhizat KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti sağlanmaksızın ithal edilebilir. Kararın 4 numaralı ekinde yer alanlar dışındaki kullanılmış makine ve teçhizatın kullanılmış komple tesis kapsamında ithal edilmesi durumunda ise KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyeti uygulanacaktır.

b)- Orta-yüksek ve yüksek teknoloji yatırımları için düzenlenmiş teşvik belgeleri kapsamında, Kararın 4 numaralı ekinde yer alan makine ve teçhizat dışında kalan ithal kullanılmış makine ve teçhizat teşvik belgesi kapsamına dahil edilebilir.

Kullanılmış komple tesis veya kullanılmış makine ve teçhizat, vergi indirimi, makine desteği ve faiz veya kar payı desteğinden faydalanamayacaktır.

Teşvik Belgesi Kapsamı Yatırımın Devri

Tamamlama vizesi yapılmamış teşvik belgesine konu yatırımın; bütün halinde başka bir yatırımcıya belge üzerinde unvan değişikliği yapılmak suretiyle devredilmesi Genel Müdürlüğün iznine tabidir. Aynı şekilde, mevzuat düzenlemesi veya ortaklık yapısı değişikliği nedeniyle bölünen kısmın yeni bir teşvik belgesine devredilmesi de Genel Müdürlüğün izni ile mümkündür. Yatırım teşvik belgesine konu yatırımın bu şekilde devri durumunda, devalan yatırımcı teşvik belgesi kapsamında kullanılmamış desteklerden faydalanmaya devam edebilir. Yatırım teşvik mevzuatındaki destekler yatırımcıdan ziyade yatırım konusu için verildiğinden, gerekli şartları taşıyan diğer bir yatırımcıya devredilmesi durumunda desteklerden yararlanmaya devam edilmesi mümkündür.

Tamamlama vizesi yapılmış teşvik belgelerinin bir bütün olarak yatırımcıya devri uygun görülmez.

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında desteklenen yatırımlar açısından devir ile ilgili farklı düzenlemeler mevcuttur. Yatırım teşvik sistemindeki destek unsurlarından yararlanma bakımından en avantajlı yatırım konuları, Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında desteklenen yatırımlardır. Bu kapsamda düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin başka bir yatırımcıya belge üzerinde unvan değişikliği yapılmak suretiyle devri ilgili programın değerlendirme komitesi kararı ve Genel Müdürlüğün iznine tabiidir. Görüldüğü üzere Sektörel Teşvik Sistemi kapsamında düzenlenen yatırım teşvik belgelerinin unvan değişikliği suretiyle başka bir yatırımcıya devri sadece Genel Müdürlüğün izni ile mümkünken, Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında düzenlenen teşvik belgeleri için ayrıca ilgili programın değerlendirme komitesinin kararı gerekmektedir.

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında desteklenen yatırımlar açısından, yatırımcı şirketin proje kapsamı yatırım tamamlanmadan hisselerini devretmesi de ilgili programın değerlendirme komitesi kararı ve Genel Müdürlüğün iznine tabiidir. Bu durumun tek istisnası, yatırımcı şirketin Borsa İstanbul Pay Piyasasında halka arz yöntemi ile paylarını satmasıdır. Diğer bir deyişle Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında yatırım teşvik belgesi sahibi yatırımcı, proje kapsamı yatırım tamamlanmadan önce hisselerini halka arz yoluyla satabilir. Bunun için değerlendirme komitesi kararı ve Genel Müdürlük izni gerekmemektedir.

Yatırım Teşvik Konusu Sabit Kıymetlerin Satışı

Yatırımın tamamlama vizesi için Bakanlığa yapılan müracaat tarihinden itibaren iki yılını doldurmuş⁹ sabit kıymetlerin satışı serbesttir. Ancak bu durumda sabit kıymetin serbestçe satışının yapılabilmesi için tamamlama vizesinin yapılmış olması da gerekmektedir. Teşvik belgesine konu sabit kıymetin satışının serbest olduğu durumda, satışa konu sabit kıymet ile ilgili destekler geri alınmaz veya durdurulmaz.

Tamamlama vizesi yapılmamış veya tamamlama vizesi yapılmış ancak tamamlama vizesi için Bakanlığa yapılan müracaat tarihinden itibaren iki yılını doldurmamış teşvik belgesine konu yatırım için temin edilen sabit kıymetlerin satışı Bakanlığın iznine tabidir. Bakanlık bu yöndeki bir izin talebini değerlendirirken yatırımın bütünlüğü, asgari yatırım tutarı ve belgenin düzenlenmesine esas teşkil eden diğer şartları dikkate alır. Örneğin sabit kıymetin satışı durumunda, toplam sabit kıymetin asgari yatırım tutarının altına düşmesi söz konusu ise devre izin verilmeyecektir. Sabit kıymet satışı nedeniyle yatırımın bütünlüğünün bozulması durumunda da Bakanlığın izin verme ihtimali oldukça düşüktür.

Bakanlık tarafından teşvik belgesi kapsamındaki bir sabit kıymetin satışına izin verilmesi durumunda talebe konu sabit kıymete ilişkin sağlanan destekler geri alınacaktır. Örneğin satışı talep edilen sabit kıymetin ithalatı esnasında yararlanılan gümrük vergisi muafiyeti ve KDV istisnası nedeniyle ödenmeyen vergiler, sabit kıymetin satışı durumunda yatırımcı tarafından ödenecektir. Yine sabit kıymet edinimi ile ilgili olarak varsa makine desteği geri alınacaktır.

Yatırımcı adına düzenlenmiş birden fazla yatırım teşvik belgesi bulunduğu durumlarda, belge kapsamında temin edilen bir sabit kıymetin yatırımcı adına düzenlenmiş diğer bir belgeye devri Bakanlıkça uygun görülebilir. Bunun için devri öngörülen sabit kıymetin devredilecek yatırım teşvik belgesi süresi içinde temin edilmiş olması ve devredilecek yatırım teşvik belgesi ekinde yer alan makine-teçhizat listesine yer alması, diğer bir deyişle belgeye konu yatırım ile uyumlu olması gerekmektedir.

Sabit kıymetlerin aynı yatırımcıya ait teşvik belgeleri arasında devri Bakanlık izniyle mümkün olmakla beraber, eski teşvik belgesindeki destek unsurlarının devredilen teşvik belgesinde yer alan destek unsurlarından fazla olması durumunda, fazladan faydalanan destekler geri alınacaktır.

⁹ Eski teşvik sisteminde bu süre 5 yıldır.



Yeni Kurulan Şirketlere Sunulan Seçimlik Hak

Yeni kurulan şirketlerin yatırım teşvik belgesi kapsamında vergi indirimi destek unsurundan yararlanmaları durumunda, yatırım döneminde genel olarak başkaca faaliyetlerinin bulunmaması ve yatırım tamamlanıp faaliyete geçmesi halinde de yatırımdan elde edilen kazançların başlangıçta düşük kalma ihtimali nedeniyle vergi indirimi yoluyla yatırıma katkı tutarından yararlanmaları uzun zaman alabilmektedir.

Karar kapsamında yeni kurulan şirketlere, vergi indirimi desteğinden faydalanmamak şartıyla makine ve faiz veya kar payı desteğinin azami tutarının hesaplanmasında sabit yatırıma oranı ve azami tutarının belli oran ve tutarlarda artırılarak uygulanabileceği şeklinde bir seçimlik hak tanınmıştır.

Buna göre, firma tescil tarihi teşvik belgesi düzenlenmesi için yapılan müracaat tarihinden en fazla bir yıl öncesinde olan yatırımcılar, talep etmeleri halinde vergi indirimi desteğinden faydalanmamak kaydıyla,

a) Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında desteklenmesine karar verilen komple yeni yatırımlarda, faiz veya kâr payı desteği ya da makine desteği için belirlenmiş olan desteğin sabit yatırıma oranına 5 puan ve azami tutara 60 Milyon TL eklenmek suretiyle,

b) Öncelikli Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında desteklenmesine karar verilen komple yeni yatırımlarda, faiz veya kâr payı desteği için belirlenmiş olan desteğin sabit yatırıma oranına 2 puan ve azami tutara 6 Milyon TL eklenmek suretiyle,

c) Hedef Yatırımlar Teşvik Sistemi kapsamında desteklenmesine karar verilen komple yeni yatırımlarda, faiz veya kâr payı desteği için belirlenmiş olan desteğin sabit yatırıma oranına 2 puan ve azami tutara 2 Milyon 400 Bin TL eklenmek suretiyle, faydalanabilir.

Yatırım Teşvik Belgesi Konusu Sabit Kıymetlerin Kiralınması

Teşvik belgesi kapsamında temin edilen makine ve teçhizatın belirli koşullar altında kiralanmak suretiyle değerlendirilmesi mümkün olabilmektedir. Özellikle yatırım devam ederken yatırımcının finansal problem yaşamaması durumunda uygulanan sat-geri kiralama şeklindeki finansal çözümler, yatırımın sağlıklı bir şekilde tamamlanabilmesi için önem arz edebilmektedir.

Teşvik belgesi kapsamında temin edilen makine ve teçhizatın, üretilecek mal veya hizmetlerin teşvik belgesi sahibi yatırımcı tarafından satın alınması koşuluyla kiralanması veya diğer bir yatırımcıya herhangi bir ücret alınmaksızın geçici olarak verilmesi Bakanlığın iznine tabidir. Burada bahsedilen fason üretim modelidir. Yatırımcı teşvik belgesi kapsamında desteklerden yararlanarak temin ettiği bir makine veya cihazı, kendi üretiminin bir aşamasında kullanılacak ara malın üretilmesi için bu konuda daha uzman olan başka bir kişi/firmaya kiraya vermesi söz konusudur. Bu tür kiralamalarda yatırımın bütünlüğü bozulmadığı gibi, yatırımdan beklenen sonuç daha verimli bir şekilde elde edilebilmektedir. Teşvik belgesine bağlanmış bir makine veya teçhizatın üçüncü bir kişiye kiralanması durumunda, kiracı tarafından üretilen mal veya hizmetin tamamının yatırımcı tarafından satın alınması zorunludur. Bu zorunluluk nedeniyle yatırımcı ile kiracı arasında yapılacak ve Bakanlığa sunulacak kira sözleşmesinde üretilecek tüm mal ve hizmetin yatırımcı tarafından satın alınacağını taahhüt edilmesi gerekmektedir.

Teşvik belgesi kapsamı yatırımın bir bütün olarak işletilmek üzere başka bir firmaya kiralanması Bakanlığın iznine tabidir. Ticari hayatta daha çok otel ve yurt yapımı yatırımlarının profesyonel işleticilere kiralanması suretiyle gerçekleşen bu tür kiralamalarda Bakanlığın izni gerekmektedir. Ancak kiralama izni verilmesi durumunda yatırım teşvik belgesinde yer alan istihdama yönelik destekler (sigorta primi işveren hissesi desteği ile sigorta primi desteği) durdurulur. Teşvik mevzuatınca istihdam desteği istihdamı yaratan yatırımcıya verildiğinden, kiracı durumunda bulunanların söz konusu desteklerden yararlanması mümkün değildir.

Yatırımcı tarafından teşvik belgesi kapsamında temin edilen sabit kıymetlerin finansal kiralama şirketine satılıp, daha sonra finansal kiralama sözleşmesi ile sabit kıymetleri kiralanması günümüzde sıklıkla başvurulmuş bir finansman modelidir. Finansal kiralama ile yatırımcı yatırım kapsamında satın aldığı sabit kıymeti finansal kiralama şirketine satarak nakit elde eder ve daha sonra aynı sabit kıymeti finansal kiralama konusu ederek kullanmaya devam eder.

Tamamlama vizesi yapılmamış veya tamamlama vizesi başvurusunun üzerinden iki yıl geçmemiş olan teşvik belgesine konu sabit kıymetlerin tamamının veya bir kısmının finansal kiralama şirketi tarafından bizzat kiracıdan satın alınarak (sat ve geri kiralama) finansal kiralama işlemine konu edilebilmesi Bakanlığın iznine bağlıdır. Bakanlığın yatırım teşvik belgesine konu sabit kıymetlerin finansal kiralama işlemine konu edilmesine izin vermesi durumunda faiz veya kar payı desteğinden yararlanılamayacaktır. Tamamlama vizesi başvurusunun üzerinden iki yıl geçmiş ve tamamlama vizesi yapılmış yatırımlarda ise herhangi bir izin şartı aranmaksızın sabit kıymetler finansal kiralama konusu edilebilir.



Nakil Yatırım Teşvik Belgesi

1 inci bölge illerinden 4 üncü, 5 inci veya 6 ncı bölge il veya ilçelerine taşınan imalat sanayi yatırımları (NACE Rev.2.1 kodları: 10–32 arası ve 38.2) için düzenlenen sadece nakil yatırım cinsindeki teşvik belgeleri kapsamında, taşınan makine ve teçhizat ile asgari 50 istihdam sağlanması ve taşınan makine ve teçhizatın asgari bir yıl süreyle firma aktifinde kayıtlı olduğu yeminli mali müşavir raporu ile tevsik edilmesi kaydıyla bölgesel destekler sağlanır. Bu madde kapsamında değerlendirilen yatırımlar için bölgesel destekler dışında başka bir destek sağlanmaz ve bu yatırımlarda asgari yatırım tutarı şartı aranmaz.

Müeyyide Uygulaması

Kararın 32'nci maddesi uyarınca, Karar ve ilgili diğer mevzuatta belirlenen hükümlere aykırı davranan, teşvik belgesindeki kayıt ve koşulları yerine getirmeyen, teşvik belgesi ile diğer belgelerde tahrifat yapan, sahte veya yanıltıcı belge düzenleyen ve kullanan, yanlış ve yanıltıcı bilgi veren, diğer kurum, kuruluş veya firmalara karşı yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle icra veya iflas yoluyla yapılan işlemler de dahil belge kapsamındaki makine ve teçhizatı öngörülen sürelerden önce satan veya satılmasına sebebiyet veren, teşvik belgesinde öngörülen sürede yatırımları ve ekosistem geliştirme planını tamamlamayan, belirlenen asgari yatırım tutarlarına uymayan yatırımcıların teşvik belgeleri iptal edilecektir.

Yatırımcının mükellefiyetini kısmen yerine getirmedeği ancak belge iptalinin de gerekmediği durumlarda belge kapsamında sağlanan desteklerin ilgili kısmı 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde geri alınacaktır.

Yatırımcıların sahte belge düzenlemesi veya kullanması durumunda teşvik belgeleri iptal edilecektir. Sahte belge kullanılması durumunda, kullanılan sahte belgenin teşvik belgesi kapsamındaki alımlar ile ilgili olması ile yatırımcının diğer faaliyetleri ile ilgili olması konusunda Kararda bir ayırım yapılmamıştır. Aynı şekilde sahte fatura kullanımının kasıtlı veya bilmeden kullanılması arasında da bir fark bulunmamaktadır. Günümüzde mükelleflerin farkında olmaksızın sahte fatura kullanmaları oldukça yaygındır. Mükelleflerin aldıkları mal veya hizmetler ile ilgili olarak yıllar sonra faturayı düzenleyen firma hakkında sahte fatura düzenleyicisi olduğu yönünde vergi tekniği raporu düzenlenebilmekte veya vergi dairelerince olumsuz tespit yapılabilmektedir. Böyle bir durumla karşılaşan ve sahte faturayı kasıt unsuru olmaksızın kullanan yatırımcının teşvik belgesinin iptal

edilmesi ve yararlandığı tüm destek unsurlarının 6183 sayılı Kanun uyarınca gecikme zammı ile birlikte geri alınması yatırımcılar açısından oldukça ağır bir müeyyide olacaktır. Bu nedenle Kararda sahte belge kullanımının teşvik belgesi iptali ile sonuçlanması için sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belgenin bilerek kullanılması halinin kabul edilmesi yatırımcılar açısından çok daha adil sonuçlar doğurabilecektir.

Kararda, yatırımcıların mükellefiyetlerini kısmen yerine getirmedeği bazı durumlarda belge iptali yerine, belge kapsamında sağlanan desteklerin ilgili kısmının geri alınması suretiyle yaptırım uygulanabileceği ifade edilmektedir. Ancak belge iptaline gerek duyulmayan ve kısmen yerine getirilmeyen mükellefiyetlerin ne olduğu da belirtilmemiştir. Burada Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü ile ilgili Komitelere takdir hakkı verildiği görülmektedir. Bu nedenle sahte belgeyi bilerek kullanmayan mükelleflerin teşvik belgelerinin iptali yoluna gidilmeyebileceği şeklinde bir sonuç da çıkabilecektir.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına dair Tebliğ (Seri No:55) Taslağı hazırlanmış ve paydaşların görüşüne açılmıştır. Söz konusu tebliğ taslağında, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma fiili nedeniyle vergi inceleme vergi tekniği raporu bulunan mükelleflerin teşvik belgeleri iptal edileceğinden, söz konusu yatırım teşvik belgeleri çerçevesinde düzenlenen istisna belgelerinin de iptali gerekmekte olup, bu yatırım teşvik belgeleri kapsamında henüz istisna belgesi talebinde bulunmayan mükelleflere de istisna belgesi verilmesinin mümkün olmadığı açıklanmaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan tebliğ taslağının aynen yürürlüğe girmesi durumunda, özellikle sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belgeyi kasıt unsuru olmaksızın kullanan mükellefler açısından ciddi mağduriyetler doğabilecektir.

Yatırım Teşvik Uygulamasında Yeminli Mali Müşavir Onayının Arandığı Durumlar

- 1** Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında yapılacak faiz veya kâr payı desteği ve makine desteği ödemeleri, yatırım harcamasının yapıldığı yılı takip eden yıl Bakanlığa ibraz edilecek yatırım ilerleme raporunda belirtilen yatırım tutarı esas alınarak hesaplanan destek hak ediş tutarı kadar yapılır. Yatırım ilerleme raporu, Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında desteklenen yatırımlar için, yatırımcının teşvik belgesine konu yatırım ile ilgili harcamalarını ve yatırım düzeyini gösteren yeminli mali müşavir raporunu ifade etmektedir.
- 2** Yatırım tamamlama vizesi için aranan belgelerden bazıları aşağıdaki gibidir;
 - Teşvik belgesi kapsamı yatırım ile ilgili varsa kur farkı ve faiz giderlerine ilişkin Yeminli Mali Müşavir onaylı liste ya da rapor.
 - Elektrik enerjisi üretimine yönelik yatırımlar hariç bütün yatırım konularında geçerli olmak ve daha önceki Bakanlar Kurulu kararlarına istinaden düzenlenen teşvik belgelerine de uygulanmak üzere, gerçekleşen sabit yatırım tutarı 50 Milyon ile 100 Milyon Türk Lirası arasında olan yatırım teşvik belgeleri için Serbest Muhasebeci Mali Müşavir, 100 Milyon Türk Lirası ve üzerindeki için ise Yeminli Mali Müşavir tarafından tasdik edilmiş Tebliğ Ek:5’de yer alan formata uygun hazırlanmış rapor.
- 3** Yatırım tamamlama vizesinin yapılabilmesi için yatırım yerinde kural olarak Genel Müdürlük personeli tarafından gerçekleştirilecek tamamlama ekspertizi yapılması gerekmektedir. Genel Müdürlükçe uygun görülen yatırımlar için tamamlama vizesi işlemleri yeminli mali müşavirlerce düzenlenecek rapora istinaden de yapılabilmektedir. Buna göre Elektrik enerjisi üretimine yönelik yatırımların tamamlama vizesi, firmanın teşvik belgesine konu yatırıma ilişkin ilgili kurum tarafından düzenlenen geçici kabul belgesinin tasdiki suretiyle teşvik belgesi ile ilgili sağlandığına ilişkin yeminli mali müşavirlerce düzenlenecek rapora istinaden yapılabilecektir.
- 4** Teknoloji Hamlesi Programı çerçevesinde desteklenen yatırım projesi kapsamındaki faaliyetlerin tamamlanmasını müteakiben on yıl süresince projenin sağladığı katma değer tutarı, yatırımcı tarafından yıllık bazda yeminli mali müşavir raporuyla hesaplatılarak izleyen yılın ilk izleme dönemi içerisinde Genel Müdürlüğe sunulur.



Geçiş Hükümleri

Kararın yayım tarihi olan 30/05/2025 tarihi itibarıyla 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında karar ve 02.01.2018 tarih ve 2018/11201 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında karar yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükten kalkan Kararlar uyarınca yatırım teşvik belgesi almış ve halen devam eden yatırımlar ile bu mevzuata göre yatırım teşvik belgesi için başvuru yapılan ancak halen teşvik belgesi düzenlenmemiş yatırımlar için Kararda bazı geçiş hükümleri bulunmaktadır.

1- Sonuçlandırılmamış Müracaatlar

2012/3305 sayılı Karar uyarınca teşvik belgesi için başvuru yapılmış ancak bu Kararın yürürlüğe girdiği 30.05.2025 tarihine kadar sonuçlandırılmamış müracaatlar kural olarak 2012/3305 sayılı Karar çerçevesinde sonuçlandırılır.

Ancak 2012/3305 sayılı Karar uyarınca yapılan müracaatlar, yatırımcının talebi üzerine bu Karar uyarınca değerlendirilir. Yatırımcıların henüz sonuçlanmamış yatırım teşvik belgesi başvurularının yeni Karar uyarınca değerlendirilmesini talep etmeleri durumunda, Bakanlığa bir dilekçe ile başvuru yapmaları gerekmektedir. Aksi halde talepleri 2012/3305 sayılı Karar uyarınca değerlendirilecektir.

Henüz sonuçlanmamış yatırım teşvik belgesi taleplerinin yeni Karar uyarınca değerlendirilebilmesi için, Karar kapsamında desteklenen yatırımlardan olması gerekmektedir.

2- Daha Önceki Kararlara İlişkin Uygulama

Bu kararın yayımından önceki kararlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri ile ilgili uygulamalara, teşvik belgesinin dayandığı kararlar çerçevesinde devam olunur. Diğer bir deyişle 2012/3305 sayılı Karar uyarınca düzenlenen yatırım teşvik belgesine ilişkin uygulamalar ilgili Karar uyarınca devam edecektir.

Ancak, mevzuat düzenlemesi ya da ortaklık yapısı değişikliği nedeniyle yatırımın bağımsız üretim bölümlerine bölünmesi nedeniyle bölünen kısmın bu Karar kapsamında yeni bir teşvik belgesine devredilmesine, varsa fazladan faydalanılan desteğin geri alınması kaydıyla Bakanlıkça izin verilebilir. Örneğin 2012/3305 sayılı Karar uyarınca yatırım teşvik belgesi düzenlenen bir yatırımın mevzuat düzenlemesi nedeniyle yatırımın bağımsız üretim bölümlerine bölünmesi nedeniyle Karar uyarınca yatırım teşvik belgesi düzenlenen yeni bir yatırım teşvik belgesine devredilmesi Bakanlık tarafından uygun görülmesi, ancak yeni karar uyarınca bu yatırıma faiz veya kar payı desteği verilmemesi durumunda, yatırımcı yeni teşvik belgesine devredilen yatırım kısmı için daha önce yararlandığı faiz veya kar payı desteğini iade edecektir.

Önceki kararlara istinaden düzenlenmiş ve tamamlama vizesi yapılmamış yatırım teşvik belgelerine ilişkin kapasite artışının yapılabilmesi için, yatırımın yeni karar uyarınca destekleniyor olması gerekmektedir. Aksi takdirde önceki karara istinaden düzenlenen yatırım teşvik belgelerine ilişkin kapasite artışı yapılamayacaktır.

3- 06.02.2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerden Etkilenen Yerlerde Uygulama

06.02.2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen ve çevre illerde büyük hasara neden olan depremin ardından depremden etkilenen yerlerde deprem nedeniyle hasar gören yatırımların yerine konulması amacıyla yapılacak yatırımlar ve yatırım süresi devam eden ve tamamlama vizesi yapılmamış yatırım teşvik belgesi kapsamındaki bazı yatırımların 6'ncı bölgede yer alan desteklerden yararlanabilmesi için 2018/11201 sayılı Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Karara 05.04.2023 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Geçici Madde-1 eklenmiştir. Buna göre 2018/11201 sayılı Kararın EK-2 sayılı listesinde yer alan ilçelerde bu kapsamda yapılacak asgari 1.5 Milyon TL tutarındaki yatırımlar 2012/3305 Sayılı Karar uyarınca 6'ncı bölge desteklerinden aynı şartlar ve süre ile yararlanabilecektir.

Kararın Geçici 3'üncü maddesi uyarınca bahsedilen yerlerde yapılacak söz konusu yatırımların 6'ncı bölge desteklerinden yararlanmaya bir süre daha devam edilmesi sağlanmıştır. Bunda göre 2018/11201 sayılı Kararın EK-2 sayılı listesinde yer alan yerlerde yapılacak yatırımlar için 31.12.2026 tarihine kadar yapılacak müracaatlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında 6'ncı bölgede uygulanan destekler aynı oran, süre ve şartlarda sağlanacaktır.

Bu kapsamda yapılacak yatırımlar da Kararın 5'nci maddesinde belirtilen yatırım konuları, asgari yatırım tutarı gibi şartlara tabi olacaktır. Diğer bir deyişle yatırımların Kararın Ek-3'ünde belirtilen yatırım konularına yönelik olması ve be konular için belirtilen şartları taşıması gerekmektedir. Ancak bu kapsamda desteklenecek imalat sanayi yatırımları (NACE Rev.2.1 kodları: 10-32 arası ve 38.2) için Kararın ek-3'ünde belirtilen yatırım konularından olma şartı aranmayacaktır.

4- Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yer Alan illerde Uygulama

2018/11201 sayılı Cazibe Merkezleri Programı Kapsamında Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Kararın Ek-1'inde yer alan illerde yer alan organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleri ile Sivas Demirağ Organize Sanayi Bölgesinde yapılacak imalat sanayi yatırımları (NACE Rev.2.1 kodları: 10-32 arası ve 38.2) için 31.12.2026 tarihine kadar yapılacak müracaatlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında 6'ncı bölgede uygulanan destekler aynı oran, miktar, süre ve şartlarda sağlanacaktır.

Belirtilen illerde yer alan organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleri ile Sivas Demirağ Organize Sanayi Bölgesinde yapılacak yatırımların 6'ncı bölge desteklerinden yararlanabilmeleri için Kararın 5'nci maddesinde yer alan yatırımlarda aranan şartlara haiz olması ve imalat sanayi yatırımı (NACE Rev.2.1 kodları: 10-32 arası ve 38.2) kapsamında olması gerekmektedir.

5- Süresi Sona Eren Desteklerle İlgili Uygulama

Karar uyarınca yatırımlar için öngörülen destek unsurları kural olarak bu Karar uyarınca düzenlenen yatırım teşvik belgesine konu yatırımlar açısından geçerli olmakla birlikte, Kararın Geçici 5'nci maddesi uyarınca 2012/3305 Sayılı Karar döneminde düzenlenen ve 6'ncı bölge için belirlenen sürede sigorta primi işveren hissesi desteği veya varsa sigorta primi desteği sağlanmış ve uygulama süresi sona eren yatırımlar için, talep edilmesi halinde desteğin sona erdiği ay dâhil önceki 12 aylık dönemde ilgili teşvik belgesi kapsamı yatırım için uygulama yapılan işyeri sicil numarası altında istihdam edilenlerin aylık ortalamasının altına düşülmediği aylar için uygulanmak ve ilgili teşvik belgesinde belirtilen ilave istihdam sayısını geçmemek üzere teşvik belgesi üzerinde herhangi bir işlem yapılmaksızın sigorta primi işveren hissesi ve varsa sigorta primi desteği uygulama süresi 31/12/2028 tarihine kadar uzatılacaktır.

Buna göre 2012/3305 sayılı Karar uyarınca yatırım teşvik belgesine sahip, 6'ncı bölgede yapılan veya 6'ncı bölge desteklerinden yararlanan yatırımlardan sigorta primi işveren hissesi desteği sağlanmış ve uygulama süresi sona eren yatırımlara belli şartlar dahilinde 31/12/2028 tarihine kadar sigorta primi işveren hissesi desteği verilmeye devam edilecektir.

Bu uygulamadan yararlanabilmek için 2012/3305 Sayılı Karar döneminde düzenlenen yatırım teşvik belgesi uyarınca alınan sigorta primi işveren desteğinin süresinin sona ermiş olması ve desteğin sona erdiği ay dahil olmak üzere önceki 12 aylık dönemde ilgili teşvik belgesi kapsamı yatırım için uygulama yapılan işyeri sicil numarası altında istihdam edilenlerin aylık ortalamasının altına düşülmemesi gerekmektedir. Bu uygulamadan yararlanılması açısından yatırım türünün bir önemi olmayıp, son 12 aylık ortalama istihdam sayısının altına düşülmemesi yeterlidir. Ancak bu kapsamda desteklenecek istihdam, yatırım teşvik belgesinde yer alan istihdam sayısını aşamayacaktır.

Örnek: 6'ncı bölgede yapılan ve 2012/3305 sayılı Karara istinaden yatırım teşvik belgesi düzenlenen komple yeni yatırımda teşvik belgesinde yer alan istihdam sayısının 250 kişi olduğu, yatırım teşvik belgesi uyarınca yararlanılan sigorta primi işveren desteğinin 30/06/2025 tarihinde sona erdiği ve son 12 aylık dönemde ilgili teşvik belgesi kapsamı yatırım için uygulama yapılan işyeri sicil numarası altında istihdam edilenlerin aylık ortalamasının 240 kişi olduğu durumda, 01/07/2025 tarihinden itibaren aylık istihdamın 240'ın altına düşmediği aylar için, 31/12/2028 tarihine kadar sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılabilecektir.

Yatırım teşvik belgesinde kayıtlı istihdam 250 kişi olduğundan, 01/07/2025-31/12/2028 tarihleri arasında istihdam sayısının 240 kişinin altına düşmediği aylarda sigorta primi işveren hissesi desteğinden 250 kişiyi aşmamak üzere yararlanılabilecektir. Aylık bazda istihdam sayısının 240'ın altına düştüğü aylarda ise sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılamayacaktır.

Sonuç

2025/9903 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ile birlikte yatırım teşvik sisteminde yeni bir döneme girilmiştir. Yeni yatırım teşvik sistemimiz esas olarak Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi ve Sektörel Teşvik Sistemi olmak üzere iki uygulamadan oluşmaktadır. Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamındaki Teknoloji Hamlesi Programı, Yerel Kalkınma Hamlesi Programı ve Stratejik Hamle Programı kapsamında sunulan desteklerden yararlanmak isteyen yatırımcıları ayrıntılı bir başvuru ve değerlendirme süreci beklemektedir. Bu nedenle Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında desteklenecek yatırım teşvik başvurularını sonuçlanmasının uzun zaman alacağı değerlendirilebilir. Diğer taraftan süre, oran ve tutar bakımından en yüksek destek unsurları Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi programlarında sunulmaktadır.

Yeni teşvik sistemi ile desteklenecek yatırım konularının daraltıldığı, teknoloji odaklı ve yüksel katma değerli ürünlerin üretimine ağırlık vererek dışa bağımlılığı azaltacak ve Türkiye'yi küresel ekonomide söz sahibi yapabilecek yatırımların ön plana alındığı görülmektedir.

Yeni teşvik sistemi ile getirilen yeniliklerden biri, Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında desteklenecek yatırımlara makine desteği sağlanmasıdır. Bu destek unsuru faiz veya kar payı desteğinin alternatifi olarak getirildiğinden her iki destek unsurundan aynı anda yararlanılamayacaktır.

Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi kapsamında desteklenecek yatırımlar her bir program için Bakanlık bünyesinde kurulan Komiteler tarafından alınan karar neticesinde desteklenecektir. İlgili Komitelerin destek kararı almasında sonra yatırımcı adına yatırım teşvik belgesi düzenlenecek ve desteklerden yararlanılabilecektir.

Yeni teşvik sisteminde bölgesel destek olarak sigorta primi desteği ve sigorta primi işveren hissesi desteği öngörülmüştür. Türkiye Yüzyılı Kalkınma Hamlesi ve Sektörel Teşvik Sistemi kapsamında desteklenen tüm yatırımlar yapıldıkları bölge dikkate alınarak sigorta primi desteği ve sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanabileceklerdir. Bölgesel teşvikler ifadesi bir program olmaktan ziyade sigorta primi desteğini belirtmekte olup, eski sistemdeki bölgesel teşvik uygulamasından farklıdır.



TEMAS MONTHLY

TEMAS MONTHLY

Yazı ve Yorum *Kösesi*



Serpil Yaşar
Ortak, Sermaye
Piyasaları Hizmetleri

HALKA AÇILACAK ŞİRKETLER İÇİN MEVZUAT REHBERİ

Ülkemizdeki düzenlemeler gereği halka kapalı bir anonim ortaklığın paylarının ilk defa halka arz edilmesi diğer bir ifadeyle halka açılması (initial public offering-IPO), mevcut paylarının satışı veya sermaye artırımı ya da bu iki yöntemin bir arada kullanılması yoluyla gerçekleştirilebilmektedir.

Mevcut payların satışı, ortaklığın mevcut sermayesini temsil eden payların bir kısmının satışı şeklinde gerçekleştirilirken; sermaye artırımı yoluyla satış ise mevcut ortakların yeni pay alma haklarının kısmen ya da tamamen kısıtlanması suretiyle payların halka arzı şeklinde yapılabilmektedir.

Halka açılacak ortaklığın paylarının halka arzına ilişkin düzenlenecek izahnamenin Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından onaylanması zorunlu olup, izahname onayından önce esas sözleşmenin sermaye piyasası mevzuatına uygun hale getirilmesi, bu amaçla hazırlanacak esas sözleşme değişiklikleri için SPK'nın uygun görüşünün alınması gerekmektedir.

Bu doğrultuda, SPK başvurusu iki aşamadan oluşmaktadır:

- 1- Esas sözleşmenin sermaye piyasası mevzuatına uygun hale getirilmesi
- 2- İzahname onayı

Halka açılma sürecindeki ortaklık gerek SPK tarafında gerekse diğer kurumlar (Borsa İstanbul, MKK, vb) nezdinde çok sayıda düzenleme/yükümlülük ile karşı karşıya kalmaktadır.

Bu süreçte halka açılacak ortaklık için temel kaynağın Pay Tebliği olduğu söylenebilir. Tebliğ kapsamında halka açık olmayan ortaklıkların ortaklarının mevcut paylarının veya bu ortaklıklarca sermaye artırımı suretiyle çıkarılacak payların halka arzı yer alırken, aynı zamanda halka açılma sonrası da 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde paylarının ihracına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.

İzahname hazırlanırken başvurulacak kaynak ise izahname ve İhraç Belgesi Tebliği'dir. İzahnamenin hazırlanması, onaylanması ve kamuya duyurulması esasları bu Tebliğde yer almaktadır. Bu Tebliğ uyarınca hazırlanan Kılavuz a da SPK'nın internet sitesinden (www.spk.gov.tr) erişilebilmektedir.

Üçüncü fakat elbette sonuncu olmayan çok önemli bir düzenleme de, halka açılacak ortaklık paylarının satışına ilişkin esasları kapsayan ve kısaca Satış Tebliği olarak adlandırabileceğimiz Tebliğ'dir. Anılan düzenleme, payların satışında belirlenecek fiyat, satış şekilleri ve yöntemleri, dağıtım ve teslim esasları ile halka arzda teşviklere ve sermaye piyasası araçlarının satışında özellikli durumlara ilişkin esasları kapsamaktadır.

Yukarıda belirtilen temel kaynaklar yanında; halka arza hazırlanan bir şirketin finansal tablolarının bağımsız denetimi, kurumsal yönetim ilkelerine uyum, SPK ile eşanlı Borsa İstanbul'a da başvuru yapılacağından payların Borsa kotuna alınması, halka arz izahnamesinin elektronik ortamda yayımlanması da söz konusu olduğundan ortaklığın bilgi, belge ve açıklamalarının elektronik ortamda imzalanarak Kamuyu Aydınlatma Platformu(KAP)'na gönderilmesine ilişkin usul ve esaslar da Tebliğ ve Yönergeler ile düzenlenmiş bulunmaktadır.

Bu doğrultuda, ortaklıkların halka açılma yolculuğunda rehber niteliğinde olabilecek ancak bunlarla sınırlı olmayan düzenlemeleri aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- 1- VII.128.1 sayılı Pay Tebliği
- 2- II-5.1 sayılı İzahname ve İhraç Belgesi Tebliği
- 3- II-5.2 sayılı Sermaye Piyasası Araçlarının Satışı Tebliği
- 4- II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği
- 5- VII-128.6 sayılı Kamuyu Aydınlatma Platformu Tebliği
- 6- Borsa İstanbul A.Ş. Kotasyon Yönergesi

Halka açılacak ortaklık paylarının Borsa ya ilk kotasyonunda aranan koşullara (halka arz edilen payların piyasa değeri, halka arz edilen payların nominal değerinin sermayeye asgari oranı, bağımsız denetimden geçmiş yıllık finansal tablolarında dönem karı olması, bağımsız denetimden geçmiş en son finansal tablolardaki Sermaye/Özsermaye oranı vb) Kotasyon Yönergesinde yer verilmekte olup, ilgili ortaklığın paylarının Borsada işlem görebilmesi için bu koşulları taşıması gerekmektedir. Kotasyon Yönergesine Borsa İstanbul'un internet sitesinden(www.borsaistanbul.com) Kurumsal>Mevzuat>Yönergeler başlığından erişilebilir.

Ana düzenlemeler yanında, kamuyu aydınlatma belgeleri (halka açılacak şirket için izahname) ile başvurularda kullanılacak Başvuru Formları (halka açılacak şirket için Halka Açılma Amaçlı Esas Sözleşme Değişikliği Başvuru Formu) da SPK'nın internet sitesinde Şirketler>Düzenlemeler ve Süreçler>Kamuyu Aydınlatma Belgeleri ve Başvuru Formları başlığı altında yer almakta olup, halka açılacak ortaklıkların bu belgeleri de mutlaka incelemeleri ve bunlara uygun olarak hazırlık yapmaları gerekmektedir.

Halka açılmanın ilk aşaması olan esas sözleşmenin sermaye piyasası mevzuatına uyumlu hale getirilmesi aşamasında, Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili düzenlemeler ile Türk Ticaret Kanunu ve varsa ortaklığın tabi olduğu diğer mevzuat yanında, daha önce halka açılmış olan şirketlerin KAP da yayımlanan esas sözleşmelerinin de incelenerek referans olarak alınması mümkündür. Benzer bir durum KAP da ilan edilen halka arz izahnameleri için de geçerlidir.



Ahmet Yiğit
Ortak, Finansal Yönetim
Hizmetleri

“Ekonomik Zorluklara
Karşı Finansal Yeniden
Doğuşun Anahtarı.”

YENİDEN YAPILANDIRMA ÇERÇEVE ANLAŞMASI: EKONOMİK DAYANIKLILIK İÇİN STRATEJİK BİR ARAÇ

GİRİŞ: Krizlerin Eşiğinde Bir Ekonomide Kurumsal Nefes Alma Mekanizması

Türkiye ekonomisi son yıllarda; döviz kuru şokları, yüksek enflasyon, faiz oranlarındaki dalgalanmalar ve küresel tedarik zinciri problemleriyle eş zamanlı mücadele ediyor. Bu koşullar altında, birçok reel sektör firması sürdürülebilirlik sınırlarında faaliyet göstermeye çalışıyor. İşte tam bu noktada, 2019 yılında uygulamaya giren Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması (ÇYA), hem firmalar hem de finansal kuruluşlar açısından bir “can simidi” işlevi görüyor.

ÇYA, geçici likidite sorunları yaşayan ancak yaşatılabilir firmaların borçlarının yeniden yapılandırılması suretiyle ekonomiye kazandırılmasını hedefliyor. Amacı, batık firmaları kurtarmaktan çok, batmaması gereken firmaları sistem içinde tutmak. Peki, bu mekanizma nasıl işler, kimleri kapsar, faydaları ve riskleri nelerdir?

GELİŞME: Çerçeve Anlaşması’nın Yapısı, Etki Alanı ve Tarafların Sorumlulukları

Yapısı ve İşleyişi

Çerçeve Anlaşması, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) koordinasyonunda, Türkiye Bankalar Birliği (TBB) aracılığıyla uygulanıyor...

Etki Alanı

Başlangıçta büyük ölçekli firmalar hedeflenmişken, daha sonra KOBİ’leri de kapsayacak şekilde uygulama alanı genişletildi...
Finansal Kurumların Rolü ve Sorumlulukları
Bankalar, bu süreçte yalnızca alacaklarını kurtarmayı değil, firmanın yaşamasını ve ekonomiye katkı sağlamasını da göz önünde bulundurmalı...

Olmazsa Ne Olur?

Bu mekanizma devreye girmediğinde, zincirleme iflaslar ve işten çıkarmalar ekonomide derin bir travma yaratabilir...

Süreci Tetikleyen Nedenler

Şirketleri bu noktaya getiren temel nedenler arasında; kötü finansal yönetim, aşırı borçlanma, yabancı para cinsinden borçlanma...

Ne Yapılmalı?

Sürecin sağlıklı işlemesi için şu adımlar kritik önem taşıyor:

- Objektif değerlendirme ve bağımsız denetim
- Şeffaf veri paylaşımı
- Kapsayıcı müzakere kültürü
- Yeniden yapılandırma sonrası takip
- Erken uyarı sistemleri

SONUÇ: Tekrarı Önlemek İçin Stratejik Dönüşüm Şart

Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması, yalnızca bir finansal mühendislik aracı değil, aynı zamanda ekonomik devamlılığı sağlayan bir istikrar mekanizmasıdır. Ancak bu araç, doğru kullanılmadığında zaman kazandırmak dışında başka bir fayda yaratmaz. Firmaların sadece borç yapılandırarak değil, yapısal olarak da dönüşmeleri gerekir.

Ekonomik dayanıklılık, ancak riskleri erken gören, mali disiplini önceleyen, kurumsallaşmayı ve şeffaflığı esas alan bir iş dünyası ile mümkündür. Bu nedenle ÇYA, sadece bir çözüm değil; aynı zamanda bize krize neden olan yapısal zafiyetlerle yüzleşme fırsatı da sunuyor. Finans sektörü, reel sektör ve düzenleyici kurumlar bu süreci şeffaflık, dürüstlük ve iş birliğiyle yürütürse, krizden sadece çıkılmaz; aynı zamanda güçlenerek çıkar.

ULUSLARARASI UYGULAMALAR: DÜNYADAN YENİDEN YAPILANDIRMA ÖRNEKLERİ

Yeniden yapılandırma mekanizmaları yalnızca Türkiye'ye özgü değildir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde de benzer uygulamalar, firmaların ekonomik şoklar karşısında ayakta kalmasını sağlamak amacıyla hayata geçirilmiştir.

ABD: Chapter 11 Koruması

Amerika Birleşik Devletleri'nde, finansal açıdan zor duruma düşen şirketler için en bilinen mekanizma 'Chapter 11' olarak adlandırılan yeniden yapılandırma korumasıdır. Bu süreçte şirket, mahkeme gözetiminde alacaklılarla yeniden yapılandırma planı hazırlar. Şirket, varlıklarını koruyarak faaliyetlerini sürdürebilir. Chapter 11, özellikle büyük şirket iflaslarında sıkça kullanılan bir yoldur. Enron, General Motors, Hertz gibi devler bu yolla yeniden yapılandırılmıştır.

İngiltere: Company Voluntary Arrangement (CVA)

İngiltere'de, borçlu şirketler alacaklılarının onayıyla Company Voluntary Arrangement (CVA) sistemine başvurabilir. Bu yöntemle borçlar yeniden yapılandırılır, ödeme takvimi değişir ve şirket tasfiye sürecine girmeden faaliyetlerine devam eder. Özellikle perakende sektöründe (örneğin Debenhams, New Look gibi) sıkça başvuru alan bir mekanizmadır.

Dünya Geneline Diğer Yaklaşımlar

- Almanya'da 'Schutzschirmverfahren' isimli yargı denetimli bir koruma süreci uygulanır.
- Fransa'da 'Sauvegarde' isimli önleyici yapılandırma hukuku çerçevesi bulunur.
- Japonya'da şirketler iflas sürecine girmeden 'civil rehabilitation' prosedürüyle yeniden yapılandırma sürecine alınırlar.
- Güney Kore'de devlet destekli kredi garanti kurumları aracılığıyla borç yeniden yapılandırmaları teşvik edilir.



Gökhan USLU
Ortak, Vergi Hizmetleri

BAZI VERGİSEL HUSUSLARA İLİŞKİN HATIRLATMA VE ÖNERİLER

Bu yazımızın konusunu vergi kanunlarında yerini alan aşağıdaki müessesler oluşturmaktadır. Bu müesseslere ilişkin kanun hükmünde ve alt düzenlemelerdeki dikkatini çekeceğimiz noktalar, beyanname hazırlama sürecinde bize vergi avantajı sağlayacak yahut olası vergi incelemesi ve izaha davet sürecinde yol gösterici olacaktır.

1. Nakdi Sermaye İndirimine İlişkin Sermaye Artırım Kararını Ne Zaman Almalıyız?

Sermaye artırımı yoluyla işletmelere sağlanan finansal kaynakların vergi yükünü azaltmayı amaçlayan nakdi sermaye indirimi uygulaması, Türk vergi mevzuatında teşvik edici bir müessese olarak yerini almıştır. Mükelleflerin bu vergi avantajını kullanırken aşağıda detayına yer vereceğimiz hususa dikkat etmeleri önem arz etmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanunu ("KVK") 10/1-ı maddesi hükmü:

"Finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri hariç olmak üzere sermaye şirketlerinin ilgili hesap dönemi içinde, ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi sermaye artışları veya yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı üzerinden Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından indirimden yararlanan yıl için en son açıklanan "Bankalarca açılan TL cinsinden ticari kredilere uygulanan ağırlıklı yıllık ortalama faiz oranı" dikkate alınarak, ilgili hesap döneminin sonuna kadar hesaplanan tutarın %50'si

Kurumlar vergisi matrahının tespitinde; kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla, indirilebilecektir.

...

Bu indirimden, sermaye artırımına ilişkin kararın veya ilk kuruluş aşamasında ana sözleşmenin tescil edildiği hesap dönemi ile bu dönemi izleyen dört hesap dönemi için ayrı ayrı yararlanır. Bu dönemlerde sermaye azaltımı yapılması hâlinde azaltılan sermaye tutarı indirim hesaplamasında dikkate alınmaz.

Bu bent hükümlerine göre hesaplanacak indirim tutarı, nakdi sermayenin ödendiği ay kesri tam ay sayılmak suretiyle hesap döneminin kalan ay süresi kadar hesaplanır."

7417 Sayılı Kanunun 49 uncu Maddesiyle beraber nakdi sermaye indiriminden faydalanma süresine sınır getirildi. Buna bağlı olarak söz konusu düzenleme öncesi süre sınırlaması olmaksızın her yıl Merkez Bankasıncı belirlenen ilgili faiz oranı üzerinden hesaplanan tutarın yarısı beyanname üzerinden indirim konusu yapılabiliyordu. Şimdi ise sermaye artırımına ilişkin tescilin yapıldığı hesap dönemi ile bu dönemi izleyen dört hesap dönemi için sınırlama (kazancın yetersizliği durumunda sonraki döneme devreden nakdi sermaye indirimi durumu hariç) getirildi.

Peki sermaye artışına gidecek olan firmalar bu düzenlemeyle beraber neye dikkat etmeli?

2024/Aralık ayında nakdi sermaye artışına giden ve bunu tescil ettiren bir şirket yeni düzenlemeyle beraber tescil edildiği hesap dönemi ile bu dönemi izleyen dört hesap dönemi için ayrı ayrı nakdi sermaye indiriminden faydalanabilecektir. Yani 2024/Aralık ayı ve 2025,2026,2027,2028 yıllarının bütün ayları için her yıl ayrı ayrı yapılacak hesaplamayla toplam 49 ay nakdi sermaye indiriminden faydalanmış olacak. Oysaki sermaye artışına ilişkin tescilini ve nakdi ödemesini 2025/Ocak ayında yapmış olsaydı; 2025,2026,2027,2028,2029 yıllarının bütün ayları için her yıl ayrı ayrı yapılacak hesaplamayla 60 ay üzerinden nakdi sermaye indiriminden faydalanmış olacaktı.

Faiz oranlarının yüksek ve paranın zaman değerinin önemli olduğu bu dönemlerde; sermaye artırımında bulunacak firmaların bu hususa dikkat etmeleri vergi avantajı sağlaması açısından önem arz etmektedir.

4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Kanunu Kapsamında Alınacak Fonların Zamanına Dikkat

Ar-Ge ve yazılım faaliyetlerini destekleyerek teknolojik gelişimi hızlandırmayı amaçlayan 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanun'u, bu Bölgelerde elde edilen kazançlara tanınan kurumlar vergisi istisnası ile şirketlere önemli bir mali avantaj sağlamaktadır.

Söz konusu Kanunun Geçici 2. Maddesinde; yönetici şirketlerin bu Kanun uygulaması kapsamında elde ettikleri kazançlar ile Bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu Bölgedeki yazılım, tasarım ve AR-GE faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları 31/12/2028 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden istisna olacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı Kanunun Ek 3. Maddesinde; 1/1/2022 tarihinden itibaren Geçici 2. Madde kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançları tutarı 1.000.000 Türk lirası ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde üçü pasifte geçici bir hesaba aktarılır. Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır. Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır.

Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, bu Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançlar tutarının yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemez. Bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziyai cezası uygulanmaksızın tarh edileceği hüküm altına alınmıştır.

Malumunuz Vergi Denetim Kurulu son zamanlarda inceleme ve izaha davet yoluyla denetimlerini sıklaştırdı. Bunlardan bir tanesi de "Teknokent Kazanç İstisnasına" ilişkin istisna tutarının yüzde 3'ünün fon hesabına alındığı yılın sonuna kadar ilgili şirketlere sermaye olarak konulması suretiyle fon alınmasının süresinde yapılıp yapılmadığı. Bilindiği üzere fon alım işlemleri aracı kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Her ne kadar biz fon alım talimatını banka üzerinden yapsak da banka ilgili aracı kurum aracılığıyla yatırımcının talimatını yerine getirmektedir. Peki yılın son günü hafta sonuna denk geliyorsa ne yapmalıyız? Okuyan herkesin fon alım süresinin, takip eden ilk iş gününe sarkacağını duyar gibiyim. Nitekim 31.12.2022 Cumartesi gününe, 31.12.2023 Pazar gününe denk gelmekte. Haliyle banka ve aracı kurumlardan mesai saatleri dışında ve tatil günlerinde işlem yapılamamakta.

Vergi Usul Kanunun Sürelerin Hesaplanması başlıklı 18/4 maddesinde, resmi tatillerin süreye dahil olduğu, son günün resmi tatile rastlaması durumunda sürenin tatili takip eden ilk iş günü mesai saatinde biteceği hüküm altına alınmıştır.

Fon alım işlemlerini, yılın son gününün hafta sonuna denk gelmesinden ötürü sonraki ilk iş gününde yapan mükelleflerin izah komisyonları nezdinde izahatları kabul görmedi ve incelemeye sevk edildi. Gerekçe ise Kanunda geçen yıl sonuna kadar fon alım işleminin gerçekleşmediği. Bu yaklaşımın vergi inceleme aşamasında da vergi müfettişleri tarafından böyle değerlendirmesi durumunda, konunun yargıya taşınması aşık. Konunun mahkeme aşamasında mükellef lehine sonuçlanması da kuvvetle muhtemel. Sürecin mükellefler lehine olumlu sonuçlanacak olmasını öngörüyor olsak bile, yılın son gün veya günlerinin hafta sonuna denk geldiği durumlarda, fon alım işleminin diğer yıla sarkmadan alınmasını tavsiye ederiz.

3. Finansman Gider Kısıtlamasında Finansman Gelir ve Giderlerinin Netleştirme Sorunsalı

İşletmelerin borçlanma yoluyla finansman sağlaması yaygın bir uygulama olsa da, bu durum vergi matrahının aşındırılması riskini beraberinde getirdiğinden, birçok ülke tarafından vergi mevzuatlarında finansman giderlerine yönelik çeşitli kısıtlamalar gidilmiştir. Benzer şekilde Türkiye’de de uygulaması 2021 yılında yürürlüğe giren finansman gider kısıtlaması, bu alandaki düzenlemelerin önemli bir örneğini teşkil etmektedir.

Kurumlar Vergisi Kanunun (KVK) Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler başlıklı 11/i maddesinde: “*Kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, finansal kiralama, factoring ve finansman şirketleri dışında, kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10’unu aşmamak üzere hesaplanan tutarın kurum kazancından indirilemeyeceği*” hüküm altına alınmıştır.

1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği’nde ise müesseseye ilişkin alt düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu tebliğin “Finansman Gideri Yanında Finansman Gelirinin De Bulunması Durumu” başlıklı bölümünde aynen şu düzenleme yer almaktadır.

“Yabancı para kurlarındaki düşüş veya yükselişler nedeniyle, geçici vergilendirme dönemleri itibarıyla kur farkı geliri veya kur farkı gideri söz konusu olabilmektedir. Şu kadar ki **aynı kaynağa ilişkin** olarak bir hesap dönemi içindeki aynı veya farklı geçici vergilendirme dönemlerinde oluşan kur farkı gelir ve giderleri mahsuplaştırılarak işlem tarihi veya dönem sonu itibarıyla bu kaynağa ilişkin net kur farkı gideri doğması halinde bu tutar finansman gideri kısıtlamasında dikkate alınacaktır.”



Peki tebliğ düzenlemesindeki “aynı kaynaklara ilişkin” ibaresinden ne anlamamız gerekiyor? Yabancı para cinsinden yapılan aşağıdaki örnek işlemleri farklı varyasyonlarıyla değerlendirelim.

1-A şirketinin B şirketine satışı aynı zamanda alışı olsun. Yani A şirketinin bilançosunda hem alıcılar hesabı hem de satıcılar hesabı bulunmakta. Finansman gider kısıtlaması hesabında; alıcılar hesabında oluşan kambiyo gelirleri satıcılar hesabının kur değerlemesi sonucu oluşan kambiyo zararlarından mahsup edilemeyecektir. Bunun sebebi ise finansman gider ve gelirlerinin oluştuğu kaynak aynı değildir. İşleme konu her 2 cari hesap B şirketinin olsa da; ortada hem alış ve hem satış işlemi olduğu için aynı kaynaktan söz edemeyiz.

2- A şirketinin B şirketinden yalnızca alış olduğu durumunda; bu alış sonucu satıcılar hesabının 1. geçici vergilendirme döneminde oluşan kambiyo karı, 2. geçici vergilendirme döneminde oluşan kambiyo zararlarından finansman gider kısıtlamasının hesabında mahsup edilebilecektir.

3- A şirketinin B şirketine ileride gerçekleştireceği satış için almış olduğu bir kısım avans olduğunu ve alınan sipariş avansı hesabına alınan bu tutarın kur değerlemesi sonucu kambiyo zararı oluştuğunu varsayalım. Satış gerçekleştiğinde ve fatura kesildiğinde avans hesabı kapanacak bakiye alacak alıcılar hesabına kaydedilecektir. Akabinde alıcılar hesabının kur değerlemesi sonucu kambiyo karı çıktığını varsayalım. İlgili geçici vergi dönemi ya da dönem sonunda, finansman gider kısıtlaması hesaplamasında kambiyo karı kambiyo zararlarından mahsup edilebilecektir. Her ne kadar bu finansman gelir ve giderleri bilançodaki farklı hesap kalemlerinden (120.Alıcılar-340. Alınan Sipariş Avansı) doğsa da bu netleştirme işlemi aynı kaynak ve aynı işlemin sonucudur.

Son zamanlarda vergi daireleri ve vergi müfettişleri tarafından sıkça başvurulmuş izaha davet uygulamasında, finansman gider kısıtlamasındaki netleştirme konusunun izah konusu olduğu belirtmek ister, farklı versiyonlarıyla ele aldığımız değerlendirmemizin de faydalı olmasını dilerim.



Cengiz FIÇICIOĞLU
Vergi Müdürü

ULUSLARARASI TAŞIMACILIK İSTİSNASINDA FATURA DÜZENİ HAKKINDA

Uluslararası Taşımacılık kapsamında bir iş; hizmeti farklı farklı firmalar tarafından sunulan Navlun, Terminal, ISPS, Tartım, Elleçleme, Ardiye, Sigorta, Paketleme vb. birden çok işleme tabi tutulmaktadır.

Uluslararası Taşımacılık Organizatörlerince organizasyonu yapılan taşıma işinin aşamalarının hangi firmalara yaptırılacağı, yükün ne kadar süre depolarda bekleyeceği, güzergâh değişikliği gibi nedenlerle maliyetler değişkenlik gösterdiğinden Uluslararası Taşımacılık Organizatörleri taşıma işi tamamlandıktan sonra tek bir hizmet faturası düzenlemek yerine gelen maliyet faturalarına belirli bir oranda kar hesaplayarak hizmeti verdiği muhataplara maliyet faturalarında yer alan hizmet türleri ile aynı açıklamayla birden fazla fatura düzenlemektedir. Bu alışlagelmiş uygulamaya özellikle yüke verilen hizmetlerin daha detaylı görülmesi için alıcılar tarafından da talep edilmektedir.

Usulen hizmetlere ilişkin faturanın içeriğindeki hizmete bakıldığında o hizmetin faturayı düzenleyen tarafından verilmesi gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle Güvenlik, Tartım, Ardiye, Sigorta gibi bu hizmeti fiilen veremeyecek olan organizatörlerin bu açıklama altında fatura düzenlemeleri usulen pek uygun değildir. Bu içerik ile düzenlenen faturalar genel hükümler çerçevesinde “Yansıtma Faturası” olarak görülse de Yansıtma Faturalarının ilk işlem ile vergiler dahil aynı tutarda olması gerektiğinden maliyetlere kar koyulması sebebiyle düzenlenen bu faturalar “Yansıtma Faturası” olarak da değerlendirilmeyecektir.

Katma Değer Vergisi mevzuatınca Uluslararası Taşımacılık işlemlerinin fiilen yapılması veya organize edilmesi işlemleri vergiden istisna edilmiş olup bu işlemleri yapanların katlandıkları KDV’yi iade almaları mümkündür.

Organizatörlerce düzenlenen faturaların açıklamalarından hareketle fiilen o hizmeti veremeyeceği aşikâr olan hizmetler ilk olarak Gümrük İdaresinin dikkatini çekmiş ve Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği’ne “Antrepo işletmeciliği yetkisinin başka bir firma tarafından taşeronluk şekliyle birlikte kullanılması mümkün olmadığından; antrepolarda, münhasıran antrepo işletmecisi firma tarafından verilmesi zorunlu hizmetlere (ardıye, depolama hizmeti vb.) ilişkin faturaların, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yalnızca antrepo işletmecisi firma tarafından düzenlenmesi gerektiği talimatlandırılmış, antrepo açma ve işletme izin belgesine sahip antrepo işletmecisi firma dışında, antrepoda yetkisi bulunmayan başka bir firmanın, antrepo kullanıcılarına depolama/ardıye hizmetine ilişkin fatura düzenlemesi uygun olmadığı” tebliğ edilmiştir.

Vergisel açıdan bakıldığında;

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğü'nün Uluslararası Taşımacılığa yardımcı olan masraf kalemlerinin faturalandırılması hakkında vermiş olduğu bir görüş yazısında; "Uluslararası Taşımacılığın tamamlanması için yurt içindeki hizmet sağlayıcılarından temin edilen masraf kalemlerinin Uluslararası Taşımacılığın bir parçası mahiyetinde olmaları halinde, düzenlenen faturada ayrı olarak gösterilmiş olsalar dahi taşımacılık istisnası kapsamında değerlendirilmeleri mümkündür. Ancak, söz konusu masraf kalemlerinin ayrı olarak faturalandırılmış olması halinde KDV hesaplanması gerekmektedir." şeklinde görüş bildirmiştir. Dolayısıyla ayrı ayrı faturalandırma yapan ve faturalarında KDV hesaplamayan organizatörler büyük bir risk ile karşı karşıya kalmaktadır.

Diğer taraftan Uluslararası Taşımacılık işlemleri kapsamında KDV iadesi alan bazı organizatörlerin bu sebeple iade dosyaları incelemeye sevk edilmeye başlanmıştır. Fatura açıklamaları sebebiyle organizatörler, hem hak kazandığı KDV iadesinden mahrum kalmakta hem de KDV yönünden tarhiyat riskleri ile telafisi güç zararlarla karşı karşıyadır.

Organizatörler açısından verilen hizmet "Taşıma İşleri Organizatörlüğüdür." Taşıma işi uluslararası ise bu veya benzer açıklama altında alınan her bir hizmet (maliyetler) KDV'li olsun olmasın kar ile birlikte bu açıklama adı altında KDV 14/1 maddesi gereği KDV'siz olarak fatura edilebilir.





Onur Selçuk GÜL
Vergi Denetçisi

YENİ ÖTV DEĞİŞİKLİĞİNİN ELEKTRİKLİ ARAÇ VE SÜRDÜREBİLİRLİĞE ETKİSİ

Son yıllarda otomotiv sektörünün odak noktası olan elektrikli araçlar, yalnızca çevreci bir ulaşım aracı olmanın ötesinde, küresel enerji dönüşümünün ve iklim politikalarının da taşıyıcısı haline geldi. Avrupa’da 2035 yılı itibarıyla içten yanmalı motorların yasaklanması yönündeki kararlar, ABD’nin ve Çin’in teşvik odaklı dönüşüm programları, dünya genelinde elektrifikasyona geçişi hızlandırıyor.

Türkiye ise bu dönüşüm sürecinde zaman zaman çelişkili adımlar atıyor. Temmuz 2025’te yayımlanan 7555 sayılı Kanun ve aynı gün yürürlüğe giren Cumhurbaşkanı Kararı ile, elektrikli otomobillerdeki ÖTV oranları ciddi oranda artırıldı. Bu karar, sektörde hem tüketici hem üretici nezdinde yankı buldu.

Türkiye’deki Yeni Düzenleme

24 Temmuz 2025 tarihli ve 32965 sayılı Resmî Gazete ’de yayımlanan düzenleme ile:

En düşük ÖTV oranı %10’dan %25’e, bazı üst segment elektrikli araçlarda %60’a kadar çıkan oranlar ise %80’e kadar yükseltildi. Dahası, motor gücüne ve batarya kapasitesine göre ayırım yapılan mevcut matrisin sınırları daraltılarak birçok modelin bir üst vergi dilimine geçmesine neden olacak şekilde teknik eşikler güncellendi.

Bu değişiklik, doğrudan satış fiyatlarını yukarı çektiği gibi, elektrikli araçları “erişilebilir alternatif” olmaktan uzaklaştırma riski taşıyor. Türkiye’de hâlihazırda ithalata dayalı olan elektrikli araç pazarının kırılgan yapısı düşünüldüğünde, bu artışın yansımaları geniş çaplı olacaktır.

Bu vergi artışının kısa vadede üç temel etkisi olacak:

Tüketici Talebinde Düşüş: Elektrikli araçlara olan bireysel talep, özellikle orta sınıf alıcılar için ciddi şekilde azalacaktır. Birçok model için fiyat farkı 300 bin – 800 bin TL arasında artış göstermektedir.

İkinci El Pazarına Baskı: Talep sıfır araçlardan ikinci el elektrikli araçlara kayacak; bu da sınırlı ikinci el elektrikli araç stoğunda ani fiyat artışlarına sebep olabilir.

Yerli Üretimin Caydırılması: TOGG ve potansiyel yerli üreticiler açısından, yüksek ÖTV’li bir iç pazar, üretim planlarını yeniden gözden geçirmeye zorlayabilir. Yatırım cazibesi azalabilir.

Dünya Uygulamalarıyla Karşılaştırma

Elektrikli araçlar konusunda dünya genelinde vergi politikaları, çevreci ulaşımı teşvik etmeye yönelik yapılandırılıyor. Devletler bu geçişi hızlandırmak amacıyla doğrudan sübvansiyonlar, ÖTV/KDV muafiyetleri, batarya ve şarj altyapı destekleri gibi mekanizmalar kullanıyor.

Almanya: Elektrikli araçlar için devlet 6.000 Euro'ya kadar alım teşviği sağlıyor. ÖTV uygulanmıyor. Ayrıca 10 yıla kadar motorlu taşıtlar vergisinden muafiyet bulunuyordu, 2023 sonu itibarıyla Almanya'da EV alım sübvansiyonları tamamen kaldırıldı. 4.500 €'luk devlet desteği sona erdi ve tüketici talebinde keskin bir düşüş yaşandı; 2024'te ise satışlar yaklaşık %27 oranında geriledi. Ford gibi büyük üreticiler Almanya'daki EV satışlarının zayıf seyretmesini doğrudan hükümetin teşvik eksikliğine bağladı ve 4.000'e yakın işten çıkarmayı açıkladı. Devlet, şirket araçlarına özel olarak EV'lerde %75'e kadar ilk yıl amortisman indirimi (accelerated depreciation) getirecek; nihai vergi oranı 2028–2032 arasında kademeli olarak %10'a düşürülecek. Almanya'nın önce teşviki aniden kaldırması, piyasa istikrarını zedeledi ve tüketici/bayi güvenini sarstı. Şu anki politika, yeşil dönüşümü teşvik yerine kurumsal EV alımlarını destekleyecek şekilde yeniden yapılandırılıyor.

Fransa: Gelir düzeyine göre 5.000– 7.000 € arası doğrudan devlet katkısı verilirken, eski araçlarda hurdada çıkarıldığında ek 2.500 € veriliyor. ÖTV uygulanmıyor, KDV indirimi de bazı segmentler için mevcut. Ayrıca, Fransa'da teşvik politikası sadece çevreci değil, aynı zamanda sosyal adalet perspektifi de taşıyor. Düşük gelirli vatandaşlar için ulaşılabilirlik sağlanıyor.

Çin: 2009–2022 arasında Çin hükümeti EV alımları için tüketiciye doğrudan sübvansiyon ve vergi muafiyetleri sağladı; toplam teşvik maliyeti yaklaşık 200 milyar RMB oldu. 2022 sonunda, BEV ve PHEV için tüketici alım sübvansiyonları tamamen kaldırıldı ÖTV benzeri araç alım vergisi, 2023–2025 arasında tam muaf tutulacak; 2026–27 için vergilendirme yarıya indirilecek şekilde planladılar. Sübvansiyonlar sona erdikten sonra bile Çin EV pazarı büyümeye devam ediyor. 2024'te EV satışları yaklaşık %40 artarak toplam araç satışlarının %45'ine ulaştı.

ABD: Federal hükümet 7.500 USD'ye kadar vergi indirimi sağlarken, eyalet bazında ayrıca teşvikler uygulanıyor. California, New York gibi eyaletlerde 2.000 – 5.000 \$ arası ek indirim sağlanıyor. Karbon ayak izi düşük üreticiler avantajlı konumda.

ABD modeli, rekabeti sadece satışta değil, üretim teknolojisinde de artırıyor. Hem yeşil hem stratejik ekonomi.

Türkiye: 2023'te %10 ÖTV oranıyla teşvik edilen elektrikli araçlar, 2025 itibarıyla %25–80 arasında ÖTV'ye tabi hale geldi. Teşvikten vazgeçildiği gibi caydırıcı bir vergi politikasına geçildi.

Vergi politikaları sadece gelir toplama aracı değil, aynı zamanda kamu politikalarının yönlendirici aracı olduğu çoğumuz tarafından bilinmekte. Türkiye'nin elektrikli araçlara yönelik ÖTV artışı, kısa vadede bütçeye gelir sağlama hedefi taşısa da uzun vadede çevre hedefleri ile çelişiyor, yerli üretimi zorluyor ve düşük karbonlu ulaşım geçişi yavaşlatıyor.

Karar, özellikle "Yeşil Mutabakat" sürecine uyumlu bir vergi mimarisi geliştirilmesi gereken dönemde alınmış olması açısından da dikkat çekici olduğunu düşünüyorum. Avrupa ile ticaret hacmi yüksek olan Türkiye'nin, karbon ayak izini azaltmayan bir ulaşım politikası nedeniyle Sınırdan Karbon Düzenlemesi (CBAM) kapsamında cezai yaptırımlarla karşılaşma riski de bulunuyorken üstelik. Elektrikli araçlar konusunda global eğilim, teşvik edici, kapsayıcı ve çevre dostu bir vergi politikasıdır. Türkiye'de ise Temmuz 2025 itibarıyla bu yaklaşım terk edilmiş gibi görünüyor. Türkiye çevreci ulaşım vizyonunu yitirirken aynı zamanda dış ticaret partnerleriyle yeşil uyum sürecinde de geride kalma riskiyle karşı karşıya kalabilir.

Her ne kadar ÖTV oranları tüm elektrikli araçlar için sabit olmasa da motor gücü, batarya kapasitesi ve matrah gibi teknik kriterlere göre farklılaştırılmış olsa da günümüzde araç sahibi olmak toplumun geniş kesimleri için artık lüks değil, zorunlu bir ihtiyaç haline gelmiştir. Ulaşım altyapısının yeterince gelişmediği, toplu taşımanın sınırlı kaldığı birçok şehirde özel araç sahipliği, bireyler açısından bir tercihten çok zorunluluğa dönüşmüş durumdadır.

Bu bağlamda, devletin dolaylı vergi yükünü ulaşım gibi temel bir ihtiyaç üzerinden şekillendirmesi; dolaylı yoldan gelir vergisi tahsil etmeye çalıştığı yönünde haklı eleştirileri beraberinde getirmektedir. Özellikle yüksek enflasyonun ve reel gelir kayıplarının yaşandığı bir dönemde, bu tür vergilendirme politikaları, toplumsal adalet duygusunu zedeleyebilmektedir. Kısacası, araç sahipliği artık lüks değilken, vergi politikaları hala bu yaklaşımı yansıtıyor görünmektedir. Elektrikli araçlar gibi çevreci ve stratejik öneme sahip ürünlerde bu tür vergisel yüklerin artması, sadece çevre politikalarını değil, aynı zamanda sosyal adalet hedeflerini de zayıflatmaktadır. Kamu finansmanında denge gözetilirken, vergi yükünün kim tarafından taşındığı sorusu da en az gelir miktarı kadar önemlidir. Enflasyon etkisine ve hali hazırda olan kredi faiz oranlarına değinmek istemiyorum bile.

TEMAS MONTHLY

Önemli Yargı Kararları ve Özelgeler

MONTHLY

YARGITAY İÇTİHATLARI BİRLEŞTİRME KARARI

Karar
Esas
Karar

Tarihi : 16.05.2025
Esas No : 2024/1
Karar No : 2025/2

Konu

Arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinin geçersizliği veya geriye etkili feshi hâlinde, yükleniciden taşınmaz alan üçüncü kişilerin iyiniyetli olup olmadıklarının değerlendirilmesi.

Sorunun Özeti

Arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi kapsamında arsa sahibinin yükleniciye tapuda devrettiği taşınmazların, yüklenici tarafından üçüncü kişilere satılması veya ipotek edilmesi durumunda; sözleşmenin geçersizliği veya feshi hâlinde bu üçüncü kişilerin tapuya güvenerek kazandıkları aynî hakların korunup korunmayacağı tartışılmıştır.

Kararın Gerekçesi

- Tapuya güven ilkesi (TMK m. 1023) gereği, iyiniyetli üçüncü kişilerin kazanımları korunmalıdır.
- Yükleniciye yapılan tapu devri “avans” niteliğinde olsa da, bu devir geçerli bir tescil oluşturur.
- Üçüncü kişilerin iyiniyetli olup olmadıkları somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmelidir.
- İyiniyetin varlığı asıldır; aksi iddia eden arsa sahibi bunu ispatla yükümlüdür.
- Tapu siciline güvenerek hak kazanan üçüncü kişilerin kazanımları, iyiniyetli oldukları sürece geçerlidir.
- Ancak, üçüncü kişinin kötüniyetli olduğu ispatlanırsa, taşınmaz arsa sahibine dönebilir.

Sonuç

Yargıtay Büyük Genel Kurulu, yukarıda özeti verilen İçtihatları Birleştirme Kararında, arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinin geçersizliği veya geriye etkili feshi hâlinde, yükleniciden taşınmaz alan üçüncü kişilerin iyiniyetli oldukları ispatlanmadıkça kazanımlarının korunacağına, ancak kötüniyetli oldukları ispatlanırsa, taşınmazların arsa sahibine dönebileceğine karar vermiştir.

İçtihatları birleştirme kararları niteliği itibarıyla Kanun hükmündedir. Bu nedenle, bu karar son derece önemlidir.

Danıştay'dan Damga Vergisi İadesi Hakkında Önemli Karar

Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu, 22 Temmuz 2025 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanan kararıyla (E.2025/11, K.2025/14), korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı niteliğindeki binaların ihale ile yaptırılan onarım ve restorasyon işlerinde ödenen damga vergilerinin, vergi hatası hükümlerine dayanılarak iadesinin talep edilemeyeceğine hükmetti. Danıştay, daha önce (24 Aralık 2024 tarihli kararında) bu tür işlerde ödenen damga vergilerinin esasen mevzuat gereği istisna kapsamında olduğunu belirtmişti. Son kararında ise istisna kapsamında olan bir verginin, ödenmiş olsa dahi "vergide hata" düzeltme-şikâyet yoluyla iadesinin mümkün olmadığına vurgu yapıldı.

AYM'den Engelli Araç ÖTV İstisnası Kolaylığı

Anayasa Mahkemesi, 26 Haziran 2025 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanan kararıyla, %90'ın altında engellilik raporu bulunan engellilerin ÖTV istisnasından yararlanması için araca özel hareket ettirici tertibat yaptırılmasını zorunlu kılan hükmü iptal etti. Bu iptal ile, belirli oranın altında engeli olan kişiler de araçlarını özel tertibat masrafına girmeden ÖTV'siz edinme imkanına kavuşmuş oldu.

Bahşişlerde KDV ve Gelir Vergisi Uygulaması: GİB tarafından yayımlanan bir özelgede, işyerinde çalışan personelin pos cihazı veya mobil uygulamalar üzerinden aldığı bahşiş ödemelerinin vergi durumu netleştirildi. Buna göre, bahşişler Katma Değer Vergisi'ne tabi değildir çünkü ortada KDV'yi gerektiren bir mal teslimi veya hizmet ifası sayılabilecek bedel yoktur. Ancak aynı bahşiş ödemeleri, çalışan açısından ücret niteliğinde görüldüğünden Gelir Vergisi stopajına tabi tutulmalıdır.

Restoran, kafe gibi hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren mükellefler, elektronik bahşişlerden KDV hesaplamazken, bu tutarları ücret bordrosuna dahil ederek gelir vergisi kesintisini yapmayı unutmamalıdır.

Bahşişlerde KDV ve Gelir Vergisi Uygulaması:

GİB tarafından yayımlanan bir özelgede, işyerinde çalışan personelin pos cihazı veya mobil uygulamalar üzerinden aldığı bahşiş ödemelerinin vergi durumu netleştirildi. Buna göre, bahşişler Katma Değer Vergisi'ne tabi değildir çünkü ortada KDV'yi gerektiren bir mal teslimi veya hizmet ifası sayılabilecek bedel yoktur. Ancak aynı bahşiş ödemeleri, çalışan açısından ücret niteliğinde görüldüğünden Gelir Vergisi stopajına tabi tutulmalıdır.

Restoran, kafe gibi hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren mükellefler, elektronik bahşişlerden KDV hesaplamazken, bu tutarları ücret bordrosuna dahil ederek gelir vergisi kesintisini yapmayı unutmamalıdır.

Güneş Paneli Yatırımının Gider Yazılması

Ankara Defterdarlığı'nın Temmuz 2025'te yayımladığı bir özelgede, işletmenin elektrik ihtiyacını karşılamak ve fazlasını sisteme vermek amacıyla tesisine kurduğu güneş enerjisi panelleri yatırımı ile ilgili harcamaların doğrudan gider yazılıp yazılamayacağı değerlendirildi. Gelir Vergisi Kanunu madde 40/7 uyarınca, işletmede kullanılan gayrimenkule değer artışı sağlayan ısı yalıtımı ve enerji tasarrufuna yönelik harcamalar yapıldıkları yıl gider yazılabilir. Ancak özelgede, güneş paneli kurulumunun bu kapsamda ısı yalıtımı veya enerji tasarrufu sağlayan bir harcama olmadığı belirtilerek ilgili harcamaların doğrudan gider yazılamayacağı, amortisman yoluyla itfa edilmesi gerektiği açıklandı.

Fabrika veya işletme çatısına güneş paneli yatırımı yapan şirketler, bu harcamaları hemen giderleştirmek yerine aktifleştirip amortisman ayrılması gerekeceğini göz önünde bulundurmalıdır.

TEMAS

MONTHLY

DO YOUR BEST